2022 ОНЫ СТРАТЕГИ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ХЭРЭГЖИЛТ
(Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар)

2023 оны 01 дүгээр сарын 27

Бүтэц	№	Бодлогын баримт бичигт тусгагдсан, болон үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зорилт, арга хэмжээ	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ /сая/	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Төлөвлөсөн онд хүрэх түвшин 2022	Хариуцах байгууллага	Хувь
***Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 1.* Байгалийн баялаг, байгаль орчин, аялал жуулчлал**								
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1.* Уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, орчны бохирдлыг бууруулах**								
Зорилт	1	Төв суурин газрын орчны бохирдлын түвшинг бууруулна.	-	Агаарын чанарын индексийн түвшин Индекс	0	100>	Аймгийн төвд жижиг оврын тоосонцрын багажтай болсноор 2022 оны 1 дүгээр сараас эхлэн агаарын жижиг ширхэгт тоосонцрыг /PM2.5/ тогтмол хэмжиж эхэлсэн бөгөөд агаарын чанарыг 3 төрлийн үзүүлэлтээр үнэлэхэд агаарын чанарын индекс 0-50 /100>/ буюу хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, агаар цэвэр ангилалд багтаж байна.	75
			-	Бохирдсон хөрсний талбайн хэмжээ /бууралт/ га	205	123	Хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн тохижилтын ажил Хулд суманд 0.2 га, Дэлгэрцогт суманд 0.2 га, Эрдэнэдалай суманд 7 га, Адаацаг суманд 1.5 га, Сайнцагаан суманд 4 га талбайд шууж, булшлах ажил хийгдэж бохирдсон хөрсний талбайн хэмжээ 12.9 га-р буурч 129.8 байснаас 116.9-д хүрч буурсан үзүүлэлттэй байна.	

Арга хэмжээ	1	Утаа бага ялгаруулах төвлөрсөн халаалтын зуухны тоог нэмэгдүүлэх	УТ 608.5	15 квт-аас дээш хүчин чадалтай зуухны тоо	2	3	БОАЖЯамнаас санхүүжүүлэн “Регал инженеринг” ХХК-тай гэрээ байгуулсны дагуу “Дундговь –Ус” ОНӨҮГ-ын 2 дугаар зууханд 3, “Тэвшийнговь” ХХК-ийн зууханд 1, “Ган-Илч” ХХК-ийн зууханд 4, нийт төвлөрсөн халаалтын 15 квт-аас дээш хүчин чадалтай 8 зуухны янданд утаа шүүгч суурьшуулах ажил хийгдсэн. Улсын төсвийн 608.5 сая төгрөгийн хөрөнгө зарцуулсан.	100
	2	Нам даралтын зуухны тоог бууруулах	-	Нам даралтын зуухны бууралтын тоо	80	70	“Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллого”-ийг БОАЖГазар, УЦУОШТөв хамтран зохион байгуулсан. Тооллогын дүнгээр Хулд суманд 4 Байгууллага, Эрдэнэдалай суманд 1 ААНэгж төвлөрсөн халаалтын зууханд холбогдож 15-100 кВт-ын нам даралтын зуухны тоо 69 болж буурсан үзүүлэлттэй байна.	100
	3	Гэр хорооллын бүсэд сайжруулсан ариун цэврийн байгууламж, эко жорлонг нэмэгдүүлэх		Гэр хорооллын сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай өрхийн эзлэх хувь	28	34	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай өрх болзолт уралдааныг 3 сарын хугацаанд зохион байгуулж 13 айлын материал ирж эхний 5 байрыг шалгаруулла. Аяны хүрээнд 4670 нүхэн жорлонд ариутгал хийж, 19 удаагийн сургалтад 943 иргэн хамруулсан. Дэлгэрцогт суманд 1, Дэрэн суманд 4 өрх сайжруулсан ариун цэврийн байгууламж, Гурвансайхан сумд 2 өрх шинээр шаардлага хангасан	83,3

							бохирын шугамд холбогдлоо. Гэр хороололд нийт 7 өрх ариун цэврийн байгууламжаа байгальд ээлтэй байдлаар шийдэж аймгийн хэмжээний эко жорлонгийн тоог 42 болгож, нийт сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай өрх 33 хувийг эзэлж байна.	
	4	Бүх нийтийн цэвэрлэгээг зохион байгуулах	ОНТ 0.8	Цэвэрлэсэн талбайн хэмжээ /Га/	325	250	Нийтийн эдэлбэр талбайн бүх нийтийн их цэвэрлэгээг 15 суманд 23 удаа зохион байгуулж давхардсан тоогоор 87 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 3282 ажилчид, албан хаагчид, иргэдийг хамруулан нийт 261.3 га талбайгаас 422.5 тн энгийн хог хаягдлыг орон нутгийн төсвийн 0.8 сая төгрөгийн хөрөнгө зарцуулан цэвэрлэж хог хаягдлын нэгдсэн цэгт төвлөрүүлсэн.	100
	5	Төв суурин газрын төвлөрсөн хогийн цэгийн талбайг шууж, булшлах	ОНТ 75.2 Хувийн хэвшил 48.0	Тухай жилд шууж булшилсан талбайн хэмжээ Га	35	21	Хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн тохижилтын ажил Хулд суманд 0.2 га, Дэлгэрцогт суманд 0.2 га, Эрдэнэдалай суманд 7 га, Гурвансайхан суманд 15 га, нийт 4 сумын 22.4 га газарт шууж, булшлах ажил хийгдсэн. Орон нутгийн төсвийн 75.2 сая, хувийн хэвшлийн 48.0 сая төгрөгийг зарцуулав.	100
	6	Ангилан ялгах хогийн савны тоог нэмэгдүүлэх	ОНТ 13.4 Хувийн хэвшил 14.0	Нэмэгдүүлсэн хогийн савны тоо	25	230	Сайнцагаан, Говь-угтаал, Сайхан-овоо, Баянжаргалан, Цагаандэлгэр, Дэрэн, Өлзийт, Луус, Гурвансайхан, Дэлгэрцогт, Өндөршил, Эрдэнэдалай сумдад	97.3

							хуванцар цуглуулах болон 3 төрлөөр ангилан ялгах, эмнэлгийн хог хаягдал ялгах зориулалт бүхий хогийн сав нийт 94 аж ахуйн нэгж, байгууллага шинээр байршуулж, аймгийн хэмжээний нийт ангилан ялгах хогийн сав 224 болж нэмэгдэв. Орон нутгийн төсвийн 13.4 сая төгрөг, Хувийн хэвшлийн 14.0 сая төгрөг, нийт 17.4 сая төгрөг зарцуулав.	
***Үндсэн чиг үүргийн нэр:2.* Усны нөөцийг бохирдол, хомсдолоос хамгаалах**								
Зорилт	1	Цэвэршүүлсэн усаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь 2020 онд 28 хувь байсныг 2024 онд 44 хувьд хүргэнэ.	ОНТ 20.0 БХНСАХЗ 19.7	Цэвэршүүлсэн усаар хангагдсан хүн амын эзлэх хувь	28	36	Дэлгэрхангай суманд 2 цэвэршүүлэх төхөөрөмж шинээр суурилуулснаар аймгийн хэмжээнд хүн амын 36 хувь нь шаардлага хангасан цэвэршүүлсэн ундны усны эх үүсвэрээр хангагдсан.	100
Арга хэмжээ	1	Цэвэршүүлэх төхөөрөмжийг ус хангамжийн 8 эх үүсвэрт суурилуулах	ОНТ 20.0	Тухайн жилд суурилуулсан төхөөрөмжийн тоо	-	2	Дэлгэрхангай суманд орон нутгийн хөгжлийн сангийн 20 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 2 тн нөөцийн савтай цэвэршүүлэх төхөөрөмжийг сумын төвийн ундны усны 2 эх үүсвэр дээр суурилуулав. Орон нутгийн төсвөөс 20.0 сая төгрөг зарцуулав.	100
	2	Усны сан бүхий газарт хамгаалалтын бүс тогтоох, тэмдэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах	БХНСАХЗ 4.7	Тэмдэгжүүлсэн булгийн тоо	-	50	Тус аймгийн хэмжээнд усны нөөцийг хомсдох, бохирдохоос хамгаалах, үер, усны гамшгаас сэргийлэх зорилгоор 160 булаг, нуур тойромд 40909,29 га усны сан бүхий газар нутгийг аймгийн ИТХурлын 2022 оны 04 дүгээр	100

							сарын 13-ны өдрийн 27 дугаар тогтоолоор орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан. Дэлгэрхангай, Баянжаргалан, Сайнцагаан, сумдын нутагт усны сан бүхий газрын онцгой хамгаалалтын бүсэд 37, нийт 59 булгийн эх дээр тэмдэг, тэмдэглэгээг байршуулав. БХНСАХЗардлаас 4.7 сая төгрөг зарцуулав.	
	3	Булгийн эхийг хашиж хамгаалах, тохижуулах ажлыг зохион байгуулах	БХНСАХЗ 15.0	Хашсан булгийн тоо	53	59	Луус сумын “Зодохын булаг”, Хулд сумын “Жирмийн булаг”, Сайхан-Овоо сумын “Жарантайн булаг”-ийн эхийг хашин хамгаалах гэрээг тус сумдын Засаг дарга нартай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж, газрын даргын А/20 дугаар тушаалаар байгуулагдсан ажлын хэсэг актаар хүлээн авлаа. Тус булгуудыг хашиж хамгаалснаар урсац нэмэгдэж 16 өрхийн бог, бод нийлсэн 10655 мал ундаалах боломжийг бүрдүүллээ. Нийт 59 булгийн эхийг хашиж хамгаалав. БХНСАХЗардлаас 15.0 сая төгрөг зарцуулав.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр:3* Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх**								

Зорилт	1	Ногоон байгууламжийн хэмжээ 2020 онд 369.4 га байсныг 2024 онд 569.4 га-д хүргэж, ургалтын хувийг нэмэгдүүлнэ.	УТ 90.0 ОНТ 122.0 Хувийн хэвшил 116.3	Ногоон байгууламжийн хэмжээ га	369.4	469.4	“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөн, “Дундговио ногооруулъя” хөтөлбөрийн хүрээнд аймгийн хэмжээнд 122884 мод, сөөг тарьж ургууллаа. “Газрын доройтлыг бууруулах, цөлжилтөөс сэргийлэх” хөтөлбөрийн хүрээнд 8 га, ойн зурвас байгуулах ажлын хүрээнд 5 га, “Эрдэнэс силвер ресурс” ХХК эзэмшлийн газар дээрээ 37.5 га нийт 50.5 га газарт ойн зурвас байгуулж нийт ногоон байгууламжийн хэмжээ 469.9 га болсон.	100
				Ургалтын хувь	75	77	Ургалт 77%-тай байна.	
Арга хэмжээ	1	Тухайн жилийн сумдын ГЗБ-ын төлөвлөгөөнд ногоон байгууламж хийх газрын байршил, талбайн хэмжээг тусган батлуулах	-	Батлуулсан сумын тоо	15	15	Аймгийн хэмжээнд ойн зурвас байгуулахаар 750.91 га, мод үржүүлгийн газар байгуулах зориулалтаар 104.33 га, 15 суманд нийт 855.24 га газрыг 2022 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусган батлуулсан.	100
	2	Төв суурин газрын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх	УТ 90.0 БХНСАХЗ 12.5	Тухайн жилд нэмэгдсэн ногоон байгууламжийн хэмжээ /га/	5	5	Сум дундын ойн ангиас Өлзийт суманд 2, Дэлгэрхангай суманд 2, Говь-Угтаал суманд 1, нийт 5 га талбайд ойн зурвас байгуулах ажлыг тус сумдын Засаг даргатай байгуулсан гэрээний дагуу гүйцэтгүүлж, аймгийн Засаг даргын А/382 тоот захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг газар дээр нь актаар хүлээн авлаа. Газрын доройтлыг бууруулах, цөлжилтөөс сэргийлэх” хөтөлбөрийн хүрээнд	100

							Эрдэнэдалай суманд 8 га талбайд ойн зурвас байгуулах ажлыг “Тэнгэрлэг ой” ХХК гүйцэтгэж аймгийн ЗДТГазрын даргын А/240 тоот тушаалаар томилогдсон ажлын хэсэг газар дээр нь актаар хүлээн авлаа.	
	3	Иргэн, ААНБайгууллагыг өөрийн болон нийтийн эзэмшлийн талбайд мод сөөг тарих ажлыг зохион байгуулах	УТ 90.0 ОНТ 122.0 Хувийн хэвшил 116.3	Жилд тарьсан модны тоо	13845	27000	“Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн, “Дундговио ногооруулъя” хөтөлбөрийн хүрээнд “Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр”-ийг 2 удаа зохион байгуулж, 1053 өрх, 147 аж ахуйн нэгж, байгууллагын 5690 иргэнийг хамруулан мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч ажиллалаа. Нийт 122884 мод, сөөг тарьж ургуулж байна. Улсын төсвөөр 90.0, орон нутгийн төсвөөр 122.0, хувийн хэвшлийн хөрөнгөөр 116.3 сая төгрөг зарцуулав.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр:4 Газрын доройтлыг бууруулах, байгалийн баялгийг хамгаалах, нөхөн сэргээх								
Зорилт	1	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн нийт газарт ногдох нөхөн сэргээсэн талбайн эзлэх хувь 2020 онд 8.3 байсныг 2024 онд 24.6 хувь болгоно.		Нөхөн сэргээсэн талбайн эзлэх хувь	8.3	16.5	Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн нийт газарт ногдох нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ 16.6 хувийг эзэлж байна.	100
	1	Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт техникийн нөхөн сэргээлтийг 80 га-р нэмэгдүүлэх	Хувийн хэвшил 110.4	Техникийн нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ га	79.6	119.6	Нөхөн сэргээлтийн ажлыг эрчимжүүлэх, эвдэрсэн газрыг бууруулах зорилгоор “Нөхөн сэргээлт-2024” арга хэмжээний хүрээнд баталсан төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ханган ажиллаж	

Арга хэмжээ							байна. Нийт 6 сумын нутаг дэвсгэрт 9 талбар бүхий газарт 7.77 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн. Үүнд: Уул уурхайн олборлолтын улмаас эвдэрсэн газарт 5.31 га, хайгуулын улмаас эвдэрсэн талбайд 0.12 га, эзэнгүй эвдэрсэн газарт 2.3 талбайд тус тус техникийн нөхөн сэргээлт хийгдэж нийт нөхөн сэргээгдсэн талбайн хэмжээ 121.02 га-д хүрсэн.	100
	2	Уул уурхайн болон бусад үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газарт биологийн нөхөн сэргээлтийг 20 га-р нэмэгдүүлэх	Хувийн хэвшил 12.0	Биологийн нөхөн сэргээсэн талбайн хэмжээ га	1	11	Тус аймгийн 4 сумын нутаг дэвсгэрт 5 аж ахуйн нэгж 4.2 га талбайд мод бут, олон наст ургамал тарьж ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлсэн, мөн эзэнгүй эвдэрсэн газрын тооллогын дүнг өмнөх тооллогын дүнтэй харьцуулахад Дэлгэрцогт сумын 14.54 га газар байгалийн аясаар ургамалжин нөхөн сэргээгдсэн үзүүлэлт гарсан. Нийт биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбай 24.74 га-д хүрсэн.	100
	3	Уул уурхайн төслийн байгаль орчныг хамгаалах, биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх	ХХ 51.6	үр өгөөжийг нэмэгдүүлсэн төслийн тоо	5	15	2022 онд уул уурхайн ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулах 12 ААНэгжийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг тусгуулсан. Үүнээс 7 ААНэгж 22600 мод, 2 ААНэгж 11 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт, 1 аж ахуйн нэгж уст	100

							цэгийн тохижилт, цөөрмийн ажлыг тус тус хийж гүйцэтгэв. Ингэснээр уул уурхайн 17 төсөлд биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг тусгуулсан.Хувийн хэвшлийн 51.6 сая төгрөг зарцуулав	
	4	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчдийн үйл ажиллагаанд жилд 2-оос доошгүй удаа нутгийн захиргааны болон хууль хяналтын байгууллагуудын нэгдсэн шалгалт явуулж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж тодорхой ажил зохион байгуулах	-	Нэгдсэн хяналт шалгалтын тоо	1	2	7 удаагийн хяналт шалгалтаар давхардсан тоогоор уул уурхайн 19-н аж ахуй нэгжид Мэргэжлийн хяналтын газар, Тагнуулын газар, сумын ЗДТГазрын хамтарсан хяналт, шалгалт хийн зөрчлийг илрүүлж үйл ажиллагааг зогсоосон.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 5 **Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн сүлжээг өргөжүүлэх**								
Зорилт	1	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 2020 онд 27 хувь байсныг 2024 онд 33.8 хувьд хүргэнэ.		Нийт газар нутагт эзлэх хувь	27	32.5	Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 37 дугаар тогтоолоор “Сүм хөх бүрд” аймгийн тусгай хамгаалалттай газрыг ангилал дээшлүүлж 32588.17 га талбайг улсын тусгай хамгаалалтад оруулах саналыг аймгийн Засаг даргын албан бичгээр БОАЖЯаманд хүргүүлэв. Ингэснээр улс, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар	100

							нутгийн хэмжээ 32.9 хувь болж нэмэгдэв.	
Арга хэмжээ	1	Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	БХНСАХЗ 6.8	Улсын тусгай хамгаалалттай нутгийн хувь	5.7	10.2	“Сүм хөх бүрд” аймгийн тусгай хамгаалалттай 548.5 га газрын талбайн хэмжээг нэмэгдүүлж 32588.17 га болгон улсын тусгай хамгаалалтад оруулахаар Адаацаг сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2022 оны 08 дугаар тогтоол, аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 37 дугаар тогтоол тус тус гаргуулж, албан бичгээр БОАЖЯаманд хүргүүлж. Ингэснээр улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 5.7 хувиас 10.6 хувь болсон.	100
	2	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	-	Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хувь	21.3	22.3	Хулд сумын Олдохын хийд, Дэрэн сумын Бумбатын овоо, Бумбатын шорвог, Тэгшийн суурин орчмын сумын тусгай хамгаалалттай газруудын тогтоолыг шинэчилж газар нутгийг өргөтгөн сумын ИТХурлаар батлав. Ингэснээр орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 21.8 хувиас 22.5 хувь болж нэмэгдэв.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 6 Биологийн олон янз байдлыг зохистой ашиглах, хамгаалах								
Зорилт	1	Биологийн олон янз байдлын нөөцийг хамгаалах, арга хэмжээний тоог нэмэгдүүлэх	-	Тухайн жилд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	13	23	Идлэг шонхор шувууны үржлийг дэмжих зорилгоор Адаацаг сум 3 шонхрын үүр, 13 суултуур, Дэрэн сум 8 суултуур байгуулж, засаж янзалсан.	100

							"Шивүүрт цульхир" /Agriophyllum pungens (Vahl)Link/ ургамлыг хамгаалах, нөхөн сэргээх зорилгоор Сум дундын ойн ангийн 0,1 га талбайд тарималжуулж, дуслын системээр байнгын усалгааг шийдэв. 6 агнуурын бүсэд 37 удаагийн давтамжтайгаар 511 боодол өвс, 12 тонн хужир, мараа тавьж зэрлэг амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авсан. Нийт 51 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэв.	
Арга хэмжээ	1	Зэрлэг амьтдын амьдрах орчин нөхцлийг сайжруулж, идэш тэжээлийн хомсдолоос үүссэн зүй бус хорогдлоос сэргийлж, биотехникийн арга хэмжээ авах.	ОНТ 20.0 Хувийн хэвшил 5.0	Биотехникийн арга хэмжээний тоо	10	22	Тус аймгийн 8 сум, улс, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай 4 газар, 6 агнуурын бүсэд 511 боодол өвс, 12 тонн хужир, мараа тавьж зэрлэг амьтдад биотехникийн арга хэмжээ авсан. Тусгай хамгаалалттай 8 газарт зэрлэг амьтан ажиглах камер байрлуулж, зэрлэг амьтдын хоол тэжээлийн байдал, хууль бус ан зэргийг хянах боломжтой болж Сайхан-Овоо сумын агнуурын бүс гандуу, хуурайшилтай байсан тул зэрлэг амьтдын хорогдлоос сэргийлж шинээр 1 уст цэг, Өлзийт сумын Хөтлийн усанд шинээр 1 уст цэг нийт 2 уст цэг байгуулж нийт 24 био техникийн арга хэмжээг зохион байгууллаа. Орон нутгийн төсөв 20.0 сая.төг,	100

							хувийн хэвшлийн 5.0 сая.төг, нийт 25 сая төгрөгийг зарцуулсан.	
	4	Байгалийн ашигт ургамлыг хамгаалж, тарималжуулах.	БХНСАХЗ 2.9	Тухайн жилд хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний тоо	-	1	Ховор ургамлын жагсаалтад орсон "Шивүүрт цульхир" /Agriophyllum pungens (Vahl)Link/ ургамлын үрийн жишиг плантаци байгуулах зорилгоор Сум дундын ойн ангийн мод үржүүлгийн газрын 0,1 га талбайд үрээр тарималжуулж, дуслын системээр байнгын усалгааг шийдсэн. БХНСАХЗардлаас 2.9 сая төгрөгийг зарцуулав.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 7 Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх								
Зорилт	1	Гадаад, дотоод жуулчдын тоог 40000-д хүргэнэ.	-	Тухайн жилийн жуулчдын тоо	19.5	23.0	Аймгийн байгалийн үзэсгэлэнт газруудын нэвтрэх цэг болон зочид буудал, жуулчны бааз, сувилал, гэр буудал, эвент арга хэмжээний нэгтгэсэн дүнгээр гадаадын 9657 жуулчин, дотоодын 30257 жуулчин ирсэн байна. Нийт 39914 аялагч, жуулчид ирсэн.	100
Арга хэмжээ	1	Аялал жуулчлалын гол бүс нутгийг түшиглэсэн аялал жуулчлалын төв, цогцолборыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэл, гадаадын хөрөнгө оруулалтаар байгуулахыг бодлогоор дэмжиж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх	УТХО 70.0 Хувийн хэвшил 200.0	Жуулчин хүлээн авах хүчин чадал Ор хоног	1004	1100	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар “Ижий говь” төсөл, хөтөлбөрөөр 2 цомцог гэр 8 ор хоног, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар Цагаан суварга байгалийн үзэсгэлэнт газар “Говь хулан” жуулчны бааз 10 гэр 40 ор хоног, Бага газрын чулуунд Чандмань гэр буудал 12 гэр 48 ор хоног нэмэгдэж аймгийн хэмжээнд нийт ор хоногийн тоо 1140 боллоо.	100

							Улсын төсвийн 70.0 сая төгрөг, хувийн хэвшлийн 200.0 сая төгрөг зарцуулав.	
	2	Аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуй нэгжүүдэд үйлчилгээний стандартыг хэрэгжүүлэх	-	Стандартын хэрэгжилтийн үнэлгээний хувь	80	85	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдрийн 76 дугаар тоотоор аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг 10 аж ахуйн нэгжид үйлчилгээний стандарт, тохирлын гэрчилгээний чиглэлээр сургалт зохион байгуулсан. Аялал жуулчлалын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй 2 аж ахуй нэгжид тохирлын үнэлгээ хийсэн бөгөөд стандартын хэрэгжилтийн үнэлгээний дундаж 90 хувьтай байна.	100
	3	Жуулчдын голлон зорих газруудыг тохижуулж, эко ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэгүүдийг байгуулах	УТХО 197.2	Байгуулагдсан отоглох цэгийн тоо	1	3	Тус аймгийн Гурвансайхан сумын Их газрын чулуу, Өлзийт сумын Цагаан суварга байгалийн үзэсгэлэнт 2 газарт “Отоглох цэг” байгуулсан. Отоглох цэгт 1,2 га талбайн хамгаалалтын хашаа, Машины зогсоол 40, Майхан барих талбай 31, Ариун цэврийн байгууламж 24 мкв байр, септик танктай, Шингээлтийн талбай 36 мкв, ОО 5, Угаалтуур 2, Ус нөөцлөх сав 2, Явган зам 120 м, Гэрэлтүүлэг 8, Сүүдрэвч 2, Ширээ, сандал 4, Гал түлэх цэг 2, Шорлогийн зуух 2, Угтах хаалга, Мэдээллийн самбар 2, Тэмдэг, тэмдэглэгээ 13, Тэмээн зэл 1 ширхгийг хийсэн. Газрын	100

							харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газрын даргын 2022 оны Дугаар 21/2022 үүрэг даалгаврын биелэлт, актаар хүлээж авсан. Аймгийн хэмжээнд нийт 3 газарт “Отоглох цэг” байгуулагдсан. Улсын төсвийн 197.2 сая төгрөг зарцуулав.	
	4	Олон улсын үзэсгэлэнд оролцож, орон нутгаа сурталчлах	БХНСАХЗ 2.4 Хувийн хэвшил 2.6	Тухайн жилд жуулчин хүлээн авахаар байгуулсан гэрээний тоо	100	200	“ITM 2022” олон улсын аялал жуулчлалын үзэсгэлэн, “УЛААНБААТАР ТРАВЭЛ ЭКСПО- 2022” үндэсний аялал жуулчлалын үзэсгэлэнд Дундговь аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газар, Говийн шуранхай АЖХолбоо, 10 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 3 иргэн нэгдсэн зохион байгуулалттай оролцож, тур оператор компаниудтай 2023 онд жуулчин хүлээн авах 257 гэрээ байгуулж, 2600 тараах материал тарааж ажиллалаа. Нийт 2 үзэсгэлэнд 10 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 3 иргэн оролцож 257 гэрээ байгуулав. БХНСАХЗардлаас 2.4 сая төгрөг болон хувийн хэвшлээс 2.6 сая төгрөг зарцуулсан.	100
	5	Цахим технологид суурилсан аялал жуулчлалын гадаад, дотоод сурталчилгааг өргөжүүлэх	ОНТ 20.0	Цахим үйлчилгээнд хамрагдсан ААНэгжийн тоо	-	8	Айхотел ХХК-тай гэрээ байгуулж “Dundgovi” аялал жуулчлал, бизнес эрхлэлтийг дэмжсэн гар утасны апплекейшн, платформыг хийлгэсэн. Энэхүү платформд жуулчны бааз, зочид буудал, дэн	100

							буудал, гэр буудал, худалдаа үйлчилгээний нийт 56 аж ахуйн нэгж, байгууллага хамрагдсан. Орон нутгийн төсвийн 20.0 сая төгрөгийг зарцуулав.	
	6	Байгалийн үзэсгэлэнт газрыг түшиглэн уламжлалт, өв соёлын эвент арга хэмжээ зохион байгуулах	ОНТ 28.0 БХНСАХЗ 1.0	Тухайн жилд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	1	2	Цагаан суварга байгалийн үзэсгэлэнт газрын “Говь каравансерай” жуулчны баазтай хамтран 6 сард зохион байгуулсан “Сэтгэшгүй оддын чуулган” эвент арга хэмжээнд 220 аялагч, Адаацаг сумын “Сүм хөх бүрд” байгалийн дурсгалт газарт 9 сард зохион байгуулсан “Адууны өв соёлын баяр” эвент арга хэмжээнд 15 сумын 42 адуучин оролцож, гадаад, дотоодын 1200 аялагч, нийт 2 эвент арга хэмжээнд 1420 гадаад, дотоодын жуулчид үзэж сонирхсон. Орон нутгийн төсвөөс 28.0 сая төгрөг, БХНСАХЗардлаас 1.0 сая төгрөг зарцуулав.	100
	7	Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн жуулчин хүлээн авах малчин өрхийн нэгдсэн сүлжээг бий болгож дэмжлэг үзүүлэх	ОНТ 33.0	Хамрагдсан малчин өрхийн тоо	-	20	“Дундговьд төвлөрцгөөе” аялал жуулчлалын анхдугаар форумыг 03 дугаар сарын 05, 06-ны өдрүүдэд орон нутгийн аялал жуулчлалын үйлчилгээний стандартыг сайжруулж, чадавхыг нэмэгдүүлэх илтгэл мэдээлэл, сургалтад 175 салбарын ажилтныг, Германы хамтын ажиллагааны нийгэмлэг GIZ (space) төсөлтэй хамтран Нутгийн иргэдэд аялал жуулчлал	100

							эрхлэхэд мэдлэг олгох “Манай нутгаар зочлоорой” гарын авлага номын танилцуулга сургалтад 31 иргэн, нийт 2 удаагийн чадавхжуулах сургалтад 40 малчин өрх хамрагдсан. Орон нутгийн төсөв, төсөл хөтөлбөрөөс 33.0 сая төгрөг зарцуулав.	
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 2. **Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалт**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр:1. **Барилга, хот байгуулалтын бодлого хэрэгжүүлэх**								
Зорилт	1	2024 он гэхэд 15 сумыг хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөтэй болгоно.	-	Батлуулсан ажлын зургийн даалгаврын тоо	5	13	8 сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө 100 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. 2022 онд Луус, Хулд, Эрдэнэдалай, Өндөршил, Дэрэн, Дэлгэрхангай сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний санхүүжилтийг 2022 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр 435.3 сая төгрөг баталсан. Дэлгэрхангай, Өндөршил, Хулд, Луус сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг хүлээн авсан. Эрдэнэдалай сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө 80 хувьтай, Дэрэн сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө 70 хувийн гүйцэтгэлтэй хийгдэж байна. Нийт 14 сумын зургийн даалгаврыг батлуулан ажиллалаа.	100
Арга хэмжээ	1	Сумын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний зургийн даалгаврыг боловсруулж, батлуулах		Хүлээн авсан ажлын зураг, төсвийн тоо	4	11	Эрдэнэдалай, Өндөршил, Дэрэн, Дэлгэрхангай, Баянжаргалан, луус, Хулд сумдын ерөнхий төлөвлөгөөний ажлын даалгаврыг боловсруулан батлуулсан. Ингэснээр нийт 14	100

							сумын зургийн даалгаврыг батлуулан ажиллалаа.	
	2	Сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэх		Ажлын гүйцэтгэлийн хувь	5	4	2022 онд Луус, Хулд, Эрдэнэдалай, Өндөршил, Дэрэн, Дэлгэрхангай сумдын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний санхүүжилтийг 2022 оны ОНХС-ийн хөрөнгөөр 435.3 сая төгрөг баталж хүлээн авсан.	100
Зорилт	2	Ус хангамж, ариутгах татуурга, барилга байгууламжийг 6 суманд бий болгох	1,800 ГХ	Батлуулсан ажлын зургийн даалгаврын тоо	3	6	Азийн Хөгжлийн Банкны зээлийн санхүүжилттэй Эрдэнэдалай сумын төвийн 50м3/хоног хүчин чадалтай цэвэрлэх байгууламж, ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээний “Сайн констракшн” гүйцэтгэж 2022 оны 10 дугаар сард ашиглалтад оруулсан. Сайхан-Овоо сумын усан хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн дуусгалын ажлыг “Алтайн үндэс констракшн” ХХК гүйцэтгэж, 2022 оны 12 дугаар сард ашиглалтад оруулсан. “Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн хангамж төсөл” тус аймгийн Луус сумын төвд хэрэгжиж байгаа бөгөөд гүйцэтгэгч “Бурхант хясаат” ХХК 3,995.0 тэрбум төгрөгийн гэрээ байгуулж ажлын явц 25 хувьтай, он дамжин хэрэгжинэ.	100
Арга хэмжээ	1	6 сумын усан хангамж, ариутгах татуурга, барилга,	0	Батлуулсан ажлын зургийн даалгаврын тоо	3	6	2022 онд Говь-Угтаал, Луус сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам	83.3

		байгууламжийн ажлын зургийн даалгавар батлуулах					сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн ажлын зургийн даалгаврыг боловсруулж, батлуулсан.	
			0	Хүлээн авсан ажлын зураг, төсвийн тоо	10	14	Луус сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн ажлын зураг төслийг "Сонголт дизайн" ХХК боловсруулж, магадлалаар батлуулан БХБЯаманд хүлээлгэн өгсөн. Говь-Угтаал сумын төвийн ус хангамж, ариутгах татуургын шугам сүлжээ, цэвэрлэх байгууламжийн ажлын зураг төслийг "Их мянган инженерчлэл" ХХК боловсруулж байгаа бөгөөд ажлын явц 85 хувьтай байна.	
	2	"Аймгийн төвийн шинээр баригдах хоногт 3000м3 хүчин чадалтай биологи цэвэрлэгээтэй цэвэрлэх байгууламж, гэр хорооллын 5,57км гадна бохир усны шугам сүлжээ"-ний ажлыг ашиглалтад оруулах	500.0 ГХ	Ажлын гүйцэтгэлийн хувь	40	100	Аймгийн төвийн хоногт 3000м3 бохир ус цэвэрлэх хүчин чадалтай биологи цэвэрлэгээтэй цэвэрлэх байгууламж болон бусад туслах үйлчилгээний барилга байгууламж, гэр хорооллын 5,57км бохир усны шугамын ажлыг "Сайн констракшн" ХХК гүйцэтгэж 2022 оны 10 дугаар сарын 07-ны өдөр ашиглалтад оруулсан бөгөөд тус цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт үйлчилгээг "Дундговь-Ус" ОНӨҮГ хариуцан ажиллаж байгаа бөгөөд туршилт, тохируулгын ажил хийгдэж хэвийн ажиллаж байна.	100

Зорилт	1	Газрын маргааны асуудал 71 байсныг 2024 онд 35 болгон бууруулна.	0	Шийдвэрлэсэн газрын маргааны бууралтын тоо	71	54	2022 онд газрын 25 маргааныг шийдвэрлэж газрын маргааныг 46 болж бууруулав.	100
Арга хэмжээ	1	Өвөлжөө, хаваржааны газрын маргаантай газрыг сумын тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгаж, шийдвэрлэх	0	Сумын газар зохион байгуулалтын тухайн жилийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан өвөлжөө хаваржааны тоо	0	7	2022 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд 19 нэгж талбарыг төлөвлөн 9 нэгж талбарт харьяа сумын Засаг даргын Захирамж гаргуулан шийдвэрлэж Сумдын 2023 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөлд хилийн цэсийн гадна олгогдсон 99 нэгж талбарыг сумдын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар хэлэлцүүлэхээр саналыг хүргүүлсэн.	100
	2	Аймаг хоорондын хил дамнан олгогдсон өвөлжөө, хаваржааны газрын маргааныг шийдвэрлүүлэх арга хэмжээ авах	0	Тухайн жилд шийдвэрлэсэн маргааны тоо	0	3	Аймаг хоорондын хил дамнан олгогдсон өвөлжөө, хаваржааны 25 газрын маргааныг шийдвэрлэж 12 иргэний өвөлжөө, хаваржааны газрыг 2023 оны жилийн төлөвлөгөөнд тусгуулах саналыг хүргүүлсэн.	100
***Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 3.* Аймгийн эдийн засаг, нийгмийн асуудлаар бие даан шийдвэр гаргах, сумдын үйл ажиллагааг зохицуулах, хууль тогтоомжийн биелэлтийг хангаж, хяналтыг хэрэгжүүлнэ.**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1. Монгол Улсын үндэсний аюулгүй байдлын болон гадаад бодлогын үзэл баримтлалд нийцсэн, гадаад бодлогын нэгдмэл байдлыг баримтлан аймгийг гадаадад төлөөлөн, гадаад ажил арга хэмжээг оновчтой төлөвлөх, үр дүнтэй зохион байгуулна.								
Зорилт	1	Гадаад хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн, хөрөнгө оруулалт 500 сая төгрөг байсныг 2024 он гэхэд 20 дахин нэмэгдүүлнэ.		Хөрөнгө оруулалтын хэмжээ Сая.төг	500.0	5,000.0	2022 онд БНХАУ,Солонгос,Япон Улсын муж хотууд,Канад, АНУ-ын санхүүжилттэй олон улсын болон төрийн бус байгууллагууд, Монгол Улс дахь Элчин сайдын яамдтай хамтран 15 төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэн орон	100

							нутгийн хэмжээнд гадаадын хөрөнгө оруулалт 1,972,945,563 төгрөг байна.	
Арга хэмжээ	1	Гадаад хамтын ажиллагаатай муж, хот, олон улсын төслийн байгууллагын тоог нэмэгдүүлэх		Нэмэгдүүлсэн улс, орнуудын муж, хотын тоо	2	4	Бүгд Найрамдах Солонгос Улсын Гуяан хот, Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улсын Баяннуур аймагтай хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх гэрээг шинэчлэн байгуулсан.	100
				Шинээр нэмэгдсэн олон улсын төслийн байгууллагын тоо	7	9	Дэлхийн банкны “Мал аж ахуйн эдийн засгийн эргэлтийг нэмэгдүүлэх төсөл”, Жайка олон улсын байгууллагын “Үдийн хоолны үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх” хоёр төсөл шинээр нэмэгдэн орон нутгийн хэмжээнд гадаадын хөрөнгө оруулалттай 13 төсөл хөтөлбөр хэрэгжсэн.	
	2	БНХАУ-ын Баяннуур, БНСУ-ын Гуянг хоттой байгуулсан санамж бичгийн хүрээнд хамтарсан ажил, арга хэмжээ зохион байгуулах		Тухайн жилд зохион байгуулах арга хэмжээний тоо	0	2	БНСУ-ын Гуянг хоттой байгуулсан санамж бичгийн хүрээнд Гуяаны төглийн 4, 5 дугаар талбайд 10,000 дуслын усалгааны системийг нэмэгдүүлсэн. Мөн Гуяан хотын төлөөлөгчдийг хүлээн авч хамтын ажиллагааны гэрээг өргөжүүлэн шинэчлэн байгуулсан зэрэг 2 арга хэмжээг зохион байгуулав.	100
	3	Төрийн албан хаагчдыг Гадаадад сургах, туршлага судлах арга хэмжээнд хамруулах		Тухайн жилд хамрагдсан албан хаагчдын тоо	21	20	БНСУ, Япон Улсад 2 албан тушаалтан туршлага судлах арга хэмжээнд оролцон, Зүүн хойд Азийн Нутгийн Захиргаадын холбоонд 1ажилтан томилогдон ажиллаж байна. Зүүн хойд Азийн нутгийн захиргаадын холбооноос зохион байгуулсан цахим	25

							сургалтад хоёр албан хаагч хамрагдан нийт 5 албан хаагч туршлага судлах арга хэмжээнд хамрагдсан. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.2.3.-т заасны дагуу туршлага судлах арга хэмжээнд албан хаагчдыг биечлэн оролцуулах боломжгүй байна.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2. Аймгийн хэмжээний нутгийн захиргааны байгууллагуудын хүний нөөцийн бодлогыг төлөвлөх, сургах, давтан сургах, мэргэшүүлэх, сонгон шалгаруулах, нийгмийн баталгааг хангах, төрийн албаны хууль, ёс зүйн хэм хэмжээг хэвшүүлэх								
Зорилт	1	Орон нутгийн төрийн албан хаагчдыг чадавхжуулах, дутагдалтай мэргэжлийн боловсон хүчний хангалтыг нэмэгдүүлнэ.		Тухайн байгууллагад 3-аас дээш жил ажиллаж байгаа ТАХ-ийн дундаж хувь	62	64	Аймгийн хэмжээний 3270 төрийн албан хаагчийн 63 хувь нь 3-аас дээш жил ажилласан төрийн албан хаагч ажиллаж байна.	75
				Дутагдалтай мэргэжлийн боловсон хүчний хангалтын хувь	64.9	74	Орон нутгийн эрүүл мэнд, Боловсрол, Хөдөө аж ахуйн салбарт нэн шаардлагатай АШУИС, МУБИС, ХАИС, Этүгэн, Глобал удирдагч их сургуулиудад сарайлцаж 35 оюутнуудтай орон нутагт гэрээ байгуулан орон нутагт дутагдалтай боловсон хүчний хангалт хийснээр дутагдалтай байгаа боловсон хүчний хангалт 5 % иар өсч 74 % хүрсэн байна.	
	1	Орон нутагт хэрэгцээтэй боловсон хүчнийг бэлтгэх		Гэрээ байгуулсан оюутны тоо	10	35	Боловсролын салбарын Сургуулийн өмнөх багш, ЕБС-ийн багш, Эрүүл мэндийн салбарын Их эмч, сувилахуй, Хөдөө аж ахуй, Мал эмнэлгийн малын их эмч, Инженер, Эрх зүй, Соёл урлаг, ОХУ-ын Эрхүү мужийн	100

Арга хэмжээ							А.А.Ежевскогын нэрэмжит Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлт мэргэжлээр суралцаж буй 35 оюутантай гэрээ байгуулан орон нутагт нэн шаардлагатай боловсон хүчнийг бэлтгээд байна.	
	2	Төрийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангаж дэмжлэг үзүүлэх	ОНТ 195,6	Дэмжлэг авсан төрийн албан хаагчийн тоо	0	100	Төрийн албанд тогтвор суурьшил, үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа 19 төрийн албан хаагчид 132,0 сая төгрөгийн гэр, байр орон сууцны дэмжлэг, 6 албан хаагчид эрүүл мэндийн дэмжлэг 35.0 сая төгрөг, дэмжлэгийг тус тус олгосон байна. Эрдэнэдалай суманд тогтвор суурьшилтай ажиллах хүсэлтэй 7 төрийн албан хаагчид тус бүр 1.0 сая төгрөг, 7 сумын ЗДТГ-т нэн шаардлагатай 20.0 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж, 78 төрийн алан хаагчид сургалтын төлбөрийн дэмжлэгт хамруулж нийт 124 төрийн албан хаагчийн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэж 232.0 сая төгрөгийг зарцууллаа.	100
	3	Төрийн албан хаагчдыг тогтмол сургалтад хамруулах		Сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо	1600	1800	2022 онд Удирдлагын академийн ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх сургалтад 13, төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалтад 20, төрийн албанд анх томилогдсон иргэнийг мэргэшүүлэх сургалтад 10, “Алсын хараа-2050” зайн сургалтад 8, сс“Төрийн албан хаагчийн хөдөлмөрийн	100

							харилцааны зохицуулалт, шинэчлэлт” зайн сургалтад 10, “Төрийн байгууллага дахь харилцаа, маркетинг” зайн сургалтад 9 хүн Аймгийн ЗДТГ-ын дарга нарт зориулсан “Нутгийн захиргааны байгууллагын удирдлага зохицуулалт” сэдэвт богино хугацааны зайн сургалтад 11, үр дүнд суурилсан удирдлага сэдэвт богино сургалтад 4 албан хаагч нийт 85 хүнийг богино болон дунд хугацааны сургалтад хамрууллаа. Ингэснээр аймгийн хэмжээнд нийт 131 төрийн албан хаагч богино болон дунд хугацааны сургалтад хамрагдсан байна. Глобал удирдагч их сургуультай хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулан 160 төрийн албан хаагчийг магистрын сургалтад хамруулж сургалтад 37.0 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна. Төрийн албан хаагчдыг хөгжүүлэх, мэргэшүүлэх чиглэлээр салбар салбарын хэмжээнд зохион байгуулсан улс бүсийн хэмжээнд зохион байгуулсан сургалтуудад 256 төрлийн сургалтад 2156 төрийн албан хаагч хамрагдсан байна. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 2447 төрийн албан хаагч сургалтад хамрагдсан байна.	

Үндсэн чиг үүрэг: 3 Төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагуудын талаар төрөөс баримтлах бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангах, Төрийн удирдлагын манлайллыг хэрэгжүүлэх, нутгийн захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох								
Зорилт	1	Ил тод байдлын аймгийн үнэлгээний үзүүлэлтийг 2019 онд 75 хувьтай байгааг 2024 онд 87 хувьд хүргэнэ.		Ил тод байдлын үзүүлэлт хувь	75	81	Байгууллагын ил тод байдлын 46 шалгуур үзүүлэлтийг хэрэгжүүлэн ажиллаж 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 82,5 хувьтай хэрэгжүүлэн ажиллалаа.	100
	1	Агентлагуудын мэдээллийн ил тод байдалд хяналт тавих, зөвлөн туслах		Тухайн жилд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн тоо	2	7	АЗДТГ-аас зөвлөн туслах ажлын хэсэг Төрийн байгууллагуудын ил тод байдлын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, цаашид ажил эрчимжүүлэх талаар зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлсэн. Мөн Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газар, Соёл урлагийн газар, Статистикийн хэлтэс, ГБХЗХГ, НДХ, Татварын хэлтэс, УЦУОШТ, ЭМГ зэрэг 8 байгууллагын ил тод байдлын асуудал хариуцсан албан тушаалтанд биечлэн зөвлөгөө өгч, мэдээлэл хэрхэн байршуулах, шинээр хэрэгжиж буй ЗД-Г-ын тогтоолыг хэрхэн хэрэгжүүлж ажиллах арга зүйгээр хангаснаас гадна бүх байгууллагуудын ил тод байдлын үнэлгээг хагас, бүтэн жилээр цахимаар 2 удаа хийж, ажил эрчимжүүлэх, цахимд мэдээлэл байршуулах зөвлөмж өгсөн.	100
	2	Сумдын ЗДТГ-ын болон төрийн байгууллагуудын мэдээллийн ил тод		Тухайн жилд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн тоо	2	3	Аймгийн нэгдсэн сайтад 15 сумын ил тод байдлын цэсэд шалгуур үзүүлэлт бүрээр мэдээллээ байршуулах цэсийг үүсгэн бүх сумдын ил тод байдлын асуудал	100

		байдалд хяналт тавих, зөвлөн туслах					хариуцсан албан тушаалтнуудад мэдээллээ хэрхэн оруулах талаар видео бэлтгэн хүргүүлснээс гадна сумдын мэдээллийн ил тод байдлыг хагас, бүтэн жилээр 2 удаа цахимаар хянан зөвлөмж өгсөн. Мөн АЗДТГ-аас баруун, зүүн сумдад ажиллахаар томилогдсон ажлын хэсэг бүх сумдын мэдээллийн ил тод байдалтай газар дээр нь танилцан зөвлөгөө мэдээлэл өгч ажилласан.	
***Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 4* Нутаг дэвсгэр, хүн амын аюулгүй байдал**								
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1.* Батлан хамгаалах хууль тогтоомж, бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх, сурталчлах**								
Зорилт	1	Батлан хамгаалах хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг 85 хувьд хүргэнэ.		Хэрэгжилтийн хувь	65	75	Батлан хамгаалах салбарын хууль тогтоомжийг орон нутагт хэрэгжүүлэх, дайчилгааны төлөвлөгөөг тодотгох, байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэдийг даалгаваржуулах, орон нутгийн цэргийг зохион байгуулах зэрэг 9 арга хэмжээ зохион байгуулан хэрэгжүүлэн “Монгол Улсын Батлан хамгаалахын төрийн болон албаны нууцыг хамгаалах журам”, бусад нууцтай холбогдон гарсан эрх зүйн актын хэрэгжилтийг 100 хувь биелүүлэн ажиллаж байна.	100
Арга хэмжээ	1	Цэргийн тоо бүртгэл, цэрэг татлагын үйл ажиллагаа зохион байгуулах		Хяналтын тооны биелэлтийн хувь	90	94	“Цэргийн тоо бүртгэлийг 2022 оны 01 дүгээр сарын 05-26-ны өдрүүдэд зохион байгуулан Аймгийн 18-60 насны цэргийн үүрэгтэн 82,7 %-тай бүртгэлд хамрагдлаа. Зэвсэгт хүчний	100

							Жанжин штабаас ирүүлсэн 2022 оны нэгдүгээр ээлжийн цэрэг татлагын хяналтын тоог 100 хувь, хоёрдугаар ээлжийн цэрэг татлагын хяналтын тоог 92 хувьтай биелүүллээ.Хяналтын тооны биелэлт 97 хувьтай байна.	
	2	Бүх шатны Засаг дарга, Тамгын газрын дарга, дайчилгааны бэлтгэл нөөцийн бүрэлдэхүүн, орон нутгийн цэрэг, хамгаалалтын нэгжийн цэргийн сургалт зохион байгуулах		Хамрагдалтын хувь	81	83	“Цэргийн бэлтгэл” сургалтыг Говьсүмбэр аймгийн Чойр хотод 2022 оны 9 дүгээр сарын 14-17-ны өдрүүдэд аймгийн 15 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга нар, Цэргийн штабын 3 офицер нийт 18-н алба хаагч оролцож Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгжийн сургалтыг 2022 оны 05 дугаар сарын 23-наас 06 дугаар сарын 03-ныг дуустал 33 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр явагдаж 100 хувь хамрууллаа	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2 **. Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг удирдан, зохион байгуулах**								
Зорилт	1	Гамшигтай тэмцэх бэлтгэл бэлэн байдал 2020 онд 60 хувьтай байсныг 2024 онд 73 хувьд хүргэнэ.		Гамшгийн эрсдэлийн бэлэн байдлын хувь	60	68	Албаны гамшигтай тэмцэх бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангуулах зорилгоор гал түймэр унтраах тактикийн сургуулийг 1 удаа, тархалтын сургуулийг 24 удаа зохион байгуулж алба хаагчдын гамшгийн үед ажиллах чадавхыг нэмэгдүүлж, техник хэрэгслийн бэлтгэл бэлэн байдлыг хангуулсан бол бүрэлдэхүүн, техник тоног төхөөрөмжийн бэлэн байдлыг хангуулах зорилгоор “Яаралтай цуглар” дохиогоор 8 удаа ажиллуулан хээрийн бэлтгэл, тусгай техник тоног	100

							төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн бэлтгэл бэлэн байдалд үзлэг хийж, хүн нэг бүрийн хариуцсан багаж хэрэгслийг шалган нөхөн хангалтыг хийж бэлтгэл бэлэн байдлыг хангуулан ажилласан. Албан хаагчдын хээрийн үүргэвчний бүрдлийг 12 удаа шалгаж, гамшиг ослын дуудлагын үед ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлсэн. Мөн гамшигтай тэмцэх хүн хүч, техник хэрэгслийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Хулд суманд Эрэн хайх аврах бүлгийг байгуулж хүн, хүч, техник хэрэгслээр хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд албаны гамшигтай тэмцэх бэлтгэл бэлэн байдал 69.5 хувьтай хангагдаад байна.	
Арга хэмжээ	1	Гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтыг орон нутгийн нийт хүн амын 30 хувийг хамруулах		Сургалтад хамрагдсан хүн амын эзлэх хувь	12	20	Ард иргэдэд аюулт үзэгдэл ослоос урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж мэдлэгийг хүргэх зорилгоор гамшгаас хамгаалах ангиллын сургалтыг 2022 оны 11 дүгээр сарын 15-ний өдрийн байдлаар нийт 480 удаа зохион байгуулж 9200 иргэнийг буюу нийт хүн амын 19,5 хувийг хамруулаад байна.	93,7
	2	Хулд суманд Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулах	ОНТ 10.0	Эрэн хайх, аврах бүлгийг байгуулсан эсэх Тийм-1, үгүй-0	0	1	Хулд суманд Эрэн хайх аврах бүлэг байгуулагдсантай холбоотойгоор орон нутгаас байрны асуудлыг шийдвэрлэж 10.0 сая төгрөгөөр бүлгийн байрны засварыг хийж үйл	100

							ажиллагаа явуулах бэлтгэл ажлыг бүрэн хангаж 2022 оны 10 дугаар сараас 07-ний өдрөөс Эрэн хайх, аврах бүлгийг томилон ажиллуулсан. Тус бүлэг нь үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээс хойш гал түймрийн болон эрэн хайх, аврах ажиллагааны 3 удаагийн дуудлагаар гарч ажиллан 2 хүний амь нас, иргэдийн 98.3 сая төгрөгийг эд хөрөнгийг авран хамгаалсан.	
	3	Гамшигтай тэмцэх чадавхыг нэмэгдүүлж, жил бүр 6-аас доошгүй суманд дадлага сургууль үзлэг зохион байгуулах	-	Дадлага, сургууль зохион байгуулагдсан тоо	6	6	Аймгийн Засаг даргын баталсан удирдамжийн дагуу нийт 15 сумдад гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын үзлэгийг 2022 оны 05 дугаар сарын 02-06-ны өдрүүдэд, гамшгаас хамгаалах команд штабын сургуулийг Луус, Гурвансайхан, Өндөршил сумдад 10 дугаар сарын 26-27-ний өдрүүдэд, гамшгаас хамгаалах иж бүрэн сургуулийг Хулд суманд 11 дүгээр сарын 03-04-ний өдрүүдэд тус тус амжилттай зохион байгуулсан.	100
	4	Гамшигтай тэмцэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг нэмэгдүүлэх	Төсөл 66.5 ОНТ 35.0	Тоног төхөөрөмжийн хангалт Хувь	65	71	Хулд сумын Эрэн хайх аврах бүлэг байгуулах бэлтгэл ажлын хүрээнд Бүгд Найрамдах Турк улсын Онцгой байдлын албанаас ирүүлсэн тусламжийн хөрөнгөнөөс тус аврах бүлэгт 11 ширхэг 66,536,000 төгрөгийн аврах ажиллагааны багажийг худалдан авсан. Мөн орон нутгийн гамшигтай тэмцэх	100

							чадавхыг нэмэгдүүлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас шинээр байгуулагдсан Хулд сумын Эрэн хайх, аврах бүлэгт орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилтээр 35.0 сая төгрөгийн 82 инчийн дэлгэц, иж бүрэн компьютер, принтер, гамшгийн үеийн харилцаа холбоог зохион байгуулах гар радио станц, энгэрийн камер зэрэг орчин үеийн тоног төхөөрөмжийг олгосон Ингэснээр техник, багаж хэрэгслийн хангалт 75 хувьтай хангагдаад байна.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 3 **Мэргэжлийн хяналтыг орон нутагт хэрэгжүүлэх**								
Зорилт	1	Бага дунд эрсдэлтэй иргэн аж ахуй байгууллагын тоо 2020 онд 2774 байсныг 2024 онд 2949 болгож нэмэгдүүлнэ.		Тухайн жилд бага эрсдэлтэй үнэлэгдсэн ИААНБ-ын тоо	1103	1135	Шилэн хяналтын цахим системд 1165 объект бага эрсдэлтэй үнэлэгдсэн байна.	100
				Тухайн жилд дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн ИААНБ-ын тоо	1671	1724	Шилэн хяналтын цахим системд 1754 объект дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн байна.	
Арга хэмжээ	1	Иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, чанартай бүтээгдэхүүн үйлчилгээ хэрэглэх нөхцөлийг бүрдүүлэх замаар хуулийн хэрэгжилтийг хангуулж албан шаардлагын хэрэгжилтийн хувийг нэмэгдүүлэх		Тухайн жилд ИААНБ-дад өгсөн албан шаардлагын хэрэгжилтийн дундаж хувь	57.6	66	Засаг даргаас өгсөн үүрэг 1, 14 иргэн, 8 ААНБ-ын үйл ажиллагаатай холбоотой нийт 22 өргөдөл гомдол хүсэлт ирсний дагуу 23 төлөвлөгөөт бус хяналт шалгалт хийж 179 заалттай 16 албан шаардлага өгч шаардлагын биелэлт 78.8%- тай байна.	100

	2	Их, дунд эрсдэлтэй үнэлэгдсэн ИААНБ-ыг төлөвлөгөөт шалгалтад хамруулах		Тухайн жилд шалгалтад хамрагдах иргэн, аж ахуй нэгжийн тоо	325	180	Төлөвлөгөөт шалгалтад нийт 273 газар хамруулснаас 170 аж ахуй нэгж байгууллага, 103 иргэн хамруулсан байна.	100
	3	ИААНБ-дад салбарын сургалтыг зохион байгуулж мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангах		Тухайн жилд сургалтад хамрагдсан иргэний тоо	440	520	14 удаагийн сургалтад 53 төрлийн сэдвээр давхардсан тоогоор 711 иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагад сургалт зохион байгуулсан.	100
	4	Болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, зөрчил, дутагдал, хууль бус үйл ажиллагааг таслан зогсоох зорилгоор урьдчилан сэргийлэх шалгалт хийх.		Тухайн жилд хийх урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний тоо	28	29	30 удаагийн урьдчилан сэргийлэх шалгалтаар 230 зөрчил илрүүлж, 193 буюу 84%-ийг шалгалтын явцад арилгуулсан.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 4* Хууль ёс, нийгмийн хэв журам, аюулгүй байдлыг хангах, иргэдийн эрх, эрх чөлөөг хамгаалах**								
Зорилт	1	Гэмт хэрэг 2019 онд 211 бүртгэгдсэн байсныг 2024 онд 190 болгон бууруулна.	-	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо	211	201	Хариуцсан нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд 2022 оны 11 дүгээр сарын байдлаар 253 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 24 хэргээр буюу 10.4 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.	0
Арга хэмжээ	1	Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас хохирсон иргэдэд үйлчлэх түр хамгаалах байртай болох	-	Түр хамгаалах байртай болсон эсэх /Тийм-1 Үгүй-0/	0	1	Цагдаагийн газрын ашиглаж байсан хуучин барилгыг засварлаж, “Гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн иргэдийг түр хамгаалах” байрыг байгуулахаар Газрын харилцаа, барилга хот байгуулалтын газраар зураг төсвийг гаргуулж, 2023 оны орон нутгийн төсөвт 250.0 сая төгрөгийг иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаар	0

							батлуулсан. Аймгийн Гэр бүл хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын сэтгэл зүйчид холбон зуучилж хүчирхийлэлд өртсөн 45 иргэнд сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ үйлчилгээ, зөвлөгөө мэдээллээр ханган ажилласан.	
	2	Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үр нөлөөтэй нэгдсэн болон хэсэгчилсэн арга хэмжээг үе шаттай зохион байгуулах		Зам тээврийн ослын бууралт	30	28	Зам тээврийн гэмт хэрэг, ослын нөхцөл байдал, түүнээс урьдчилан сэргийлэх ажлын чиглэлээр “Согтуугаар тээврийн хэрэгсэл бүү жолоод” зэрэг 5 төрлийн 150 ширхэг санамж, сэрэмжлүүлэг, зөвлөмж хүргүүлсэн. Энэ төрлийн гэмт хэрэг, ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 2 удаагийн подкаст, 2 төрлийн видео зохиомж, 13 төрлийн зурагт хуудас хийж олон нийтийн сүлжээнд байршуулсан. Хүүхдийг зам тээврийн хэрэг, ослоос урьдчилан сэргийлэх, замын хөдөлгөөнд оролцох зөв дадалд сургах, аюулгүй байдлаа хэрхэн хангах талаар хууль, эрх зүйн мэдлэг олгох, тэдний эцэг, эх, асран хамгаалагч нарын үүрэг хариуцлагыг сайжруулах, сургуулийн багш, нийгмийн ажилтнуудын оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор “Ногоон гэрэл Цагаан шугам 2022” тэмцээнийг аймгийн Цагдаагийн газар, ГХУСАЗСЗ-тэй хамтран амжилттай зохион	100

							байгуулсан.Гэмт хэрэг 2022 оны 12 сарын байдлаар 19 бүртгэгдсэн өнгөрсөн оноос 63.3 хувь буурсан байна.	
	3	Гудамж талбай, сумын төвүүдэд дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын системийг нэвтрүүлэх		Гудамж, талбайд үйлдэгдсэн гэмт хэргийн бууралт	28	24	Гудамж талбайд үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 22 үйлдэгдсэн нь нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1-ээр буюу 4.7 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.	50
				Камержуулалт хийгдсэн сумын тоо	3	8	Аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн төлөвлөгөөнд “Камер-2022” нэгдсэн арга хэмжээг зохион байгуулахаар тусгагдсаны дагуу орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилтээр 8 суманд 45 камерыг шинээр суурилуулан ашиглаж байна. Аймгийн Онцгой комиссын санхүүжилтээр Сайнцагаан сумын төвийн хуучин теле камеруудыг засварлаж, төв зам дагуух 10 цэгт 21 ширхэг камерыг суурилуулан, хэвийн ажиллагааг хангаан ажиллаж байна.	
	4	Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг үе шаттай зохион байгуулах		Мал хулгайлах гэмт хэргийн бууралт Тоо	29	26	Энэ оны 12 дугаар сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд мал хулгайлах гэмт хэрэг 11 бүртгэгдсэн нь урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 3 нэгжээр буюу 21.4 хувиар буурсан ба хэргийн илрүүлэлт 36.4 хувьтай байна. Энэ төрлийн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр аймгийн 5 сумдын малчдыг хамруулан малчдын	100

							зөвлөгөөнийг 1 удаа зохион байгуулж, Мал эмнэлгийн алба хаагчдын нэгдсэн зөвлөгөөнд 1 удаагийн сургалт, 8 суманд зохион байгуулагдсан “Малчдын өдөр” өдөрлөгт 8 удаагийн яриа таниулга хийж нийт 3800 малчин иргэд, төрийн алба хаагчдыг хамруулсан.	
Зорилт	2	Төрийн байгууллагуудын Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн стандартын хэрэгжилт 2019 онд 86.9 хувьтай байсныг 2024 онд 90 хувьд хүргэнэ.		Стандартын хэрэгжилтийн хувь	86,9	88	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль болон түүнийг дагаж мөрдөх эрх зүйн актын сургалтыг сум, байгууллагын архив, албан хэрэг хөтлөлт ажилтан, албан хаагч нарт зохион байгуулж, арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласнаар баримт бичгийн стандарт 88 хувьтай байна.	100
Арга хэмжээ	1	Сум, байгууллагын архив, албан хэрэг хөтлөлт хариуцсан албан хаагчдыг мэргэжлийн сургалтад үе шаттай хамруулах		Тухайн жилд хамрагдсан албан хаагчдын тоо	5	20	Архивын Ерөнхий газрын дэргэдэх мэргэжил олгох, дээшлүүлэх, давтан сургах сургалтын төвтэй хамтран архив, албан хэрэг хөтлөлтийн анхан шат сургалтад 5, мэргэшүүлэхийн сургалтад 7, нийт 12 ажилтныг хамруулан сургасан.	80
	2	Сум, байгууллагыг архив, албан хэрэг хөтлөлтийн чиглэлээр арга зүйгээр хангах		Тухайн жилд арга зүйгээр хангагдсан сум, байгууллагын тоо	8	15	Сум, байгууллагын архив, албан хэрэг хөтлөлт хариуцсан ажилтан болон төрийн албан хаагч нарт нийт 32 удаа сургалт зохион байгуулж, 15 сум, 48 байгууллагын 543 албан хаагчийг хамруулж, арга зүйгээр хангаж ажилласан.	100
	3	Сум, байгууллагууд архивдаа зориулалтын		Нягтруулсан шүүгээ,	18	29	Архивын баримтын хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг	

		нягтруулсан шүүгээ болон тавиуртай болгох		тавиуртай болсон сум, байгууллагын тоо			сайжруулах ажлын хүрээнд 10 сум, 20 байгууллагын архивд шинээр нийт 30 нягтруулсан шүүгээ болон төмөр тавиураар хангагдаад байна.	100
Зорилт	3	Төрийн архивын 1970-2000 оны баримтыг цахим хэлбэрт шилжүүлнэ.		Цахим хэлбэрт шилжүүлсэн баримтын эзлэх хувь	20.6	55	Төрийн архивын баримт бичгийг цахимжуулах ажлын хүрээнд нийт баримтын 1970-2000 оны 1 хөмрөгийн 676 хадгаламжийн нэгж баримтыг баримтыг цахим санд оруулаад байна. Ингэснээр нийт баримтын 91 хувь нь цахим хэлбэрт шилжсэн.	100
Арга хэмжээ	1	Төрийн архивын удирдлагын 1960-1980 оны баримтын 95 хувийг цахим хэлбэрт шилжүүлэх		Цахим хэлбэрт шилжүүлсэн хувь	90	92	Төрийн архивын баримт бичгийг цахимжуулах ажлын хүрээнд 1960-1979 удирдлагын нийт 24 хөмрөгийн 27 дансны 700 хадгаламжийн нэгжийн 73376 хуудас баримтыг цахим санд оруулж, цахим хэлбэрт шилжсэн баримт 92 хувьтай хэрэгжсэн.	100
	2	Төрийн архивыг зориулалтын нягтруулсан шүүгээ болон шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах	ОНТ 19,0 сая төг	Нягтруулсан шүүгээний тоо	56	61	Архивын баримтын хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг сайжруулах ажлын хүрээнд тус онд 30 ширхэг нягтруулсан шүүгээгээр хангагдаж баримт бичгийн хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулж нийт 144 нягтруулсан шүүгээтэй болсон.	100
				Тоног төхөөрөмжийн хангалт хувь	50	80	Архивын хадгаламжийн 2 санд хяналтын камер 3ш, агааржуулалтын нэгдсэн систем болон цахимжуулалтын ажилтанд хурдны сканер, тусгай төрлийн баримт хадгалах шүүгээ зэргээр хангаснаар тасгийн тоног	

							төхөөрөмжийн хангалт 80 хувьтай хэрэгжээд байна. Нийт 19,0 сая төгрөгийн санхүүжилт хийгдсэн.	
	3	Төрийн архивын орон тоог нэмэгдүүлэх		Нэмэгдсэн ажилтны тоо	0	1	Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.2 дахь заалтад шинээр орон тоог нэмэгдүүлэхийг хориглосон тул тус онд орон тоог нэмэгдүүлээгүй болно.	0
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 5 **Нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөлт, төсөв санхүү, статистик**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1 **Бодлогын баримт бичгийг оновчтой төлөвлөж, хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх**								
Зорилт	1	Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн дундаж хувь 81.7 хувь байсныг 2024 онд 86 хувьд хүргэнэ.		Хэрэгжилтийн дундаж хувь	81.7	84	ЗГХЭГ-т тайлагнадаг бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн дундаж хувь 75.7 хувьтай үнэлэгдэж ирсэн нь өмнөх оноос 7.3 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. Энэ нь ковидын нөхцөл байдалтай холбоотой мөн үнэлгээний аргачлал өөрчлөгдөж шинэ журмаар үнэлгээ хийсэнтэй холбоотой гэж үзэж байна.	0
Арга хэмжээ	1	Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	3	4	Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтэд удирдамж гарган хэлтэс, агентлагуудад 3 удаагийн явцын хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан. Хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтэд сар бүр хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж ЗГХЭГ- руу хүргүүлж байна.	100
	2	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	3	4	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хэлтэс, агентлагуудад 3 удаагийн явцын хяналт шинжилгээ, үнэлгээ	100

		шинжилгээ, үнэлгээ хийх					хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд сар бүр хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж ЗГХЭГ-руу хүргүүлж байна.	
	3	Аймгийн хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	0	2	Аймгийн хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний биелэлтэд хэлтэс, агентлагуудад 2 удаа хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.	100
	4	Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	2	3	Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд хэлтэс, агентлагуудад 4 удаа хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.	100
	5	Эдийн Засаг нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн үнэлгээний үзүүлэлтэд явцын хяналт шинжилгээ хийх		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	1	2	Эдийн Засаг нийгмийн хөгжлийн үзүүлэлтийн үнэлгээний үзүүлэлтэд хэлтэс, агентлагуудад 2 удаа хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.	100
	6	Сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд явцын хяналт шинжилгээ хийх		Хяналт шинжилгээ хийсэн тоо	1	2	Сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд 2 удаагийн явцын хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийж арга зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2 **Нутаг дэвсгэртээ татварын бодлогыг хэрэгжүүлэх**								
Зорилт	1	Татварын бааз суурийг нэмэгдүүлж, татварын тайлагналт, хураалтын үйл ажиллагааны цахимжуулалт 93.9 хувь		Цахимжуулалтын дундаж хувь	93,9	97	Татвар хураалтын үйл ажиллагаа нь нийт татвар төлөлтийн 97 хувь нь цахимаар хийгдэж байна. Үлдсэн 3 хувь нь төсөвт байгууллагын гүйлгээ төрийн	100

		байсныг 100 хувьд хүргэнэ.					сангийн хэлтсээр дамжуулан хийгдэж байна.	
				Татварын бааз суурийг нэмэгдүүлсэн хувь	-	4	Татвар төлөх үйлчилгээг ebarimt.mn, etax.mta.mn, itax.mta.mn, e-mongolia.mn, gerege.mn, smartcar.mn, ebarimt зэргийг ашиглан цахимаар авах боломжтой бөгөөд 2022 онд 15058 татвар төлөгч 7789625,2 мянган төгрөг төлсөн нь зорилтот түвшинг бүрэн хангаж 100 хувийн гүйцэтгэлтэй байна	
Арга хэмжээ	1	Улс, орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг жил бүр 100 хувь биелүүлэх		Төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлтийн хувь	100	100	Улсын төсвийн 1606826.0сая төгрөг төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгөөс 1847904.9 сая төгрөг төвлөрүүлэн 115 хувь, Орон нутгийн орлогын 7988825.4 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгөөс 8609774.6 сая төгрөг төвлөрүүлэн 119 хувиар тус тус биелсэн байна.	100
	2	Татварын тайлан буюу цахимаар ирүүлбэл зохих тайлангийн хувийг нэмэгдүүлэх		Цахимаар ирүүлсэн тайлангийн хувь	81.8	88	Татвар төлөгчийн татварын тайланг 100 хувь цахимаар хүлээн авч байна. Үүнээс: 1.Аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын 516 тайлан хүлээн авахаас 443 тайлан хүлээн авч 86 хувь, 2.Суутган-1 татварын тайлан 1039 татвар төлөгч ирүүлэхээс 971 нь буюу 93 хувь , 3. Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар суутган төлөгчинй 2640 тайлан хүлээн авахаас 2620 тайлан хүлээн авч 99 хувь, 4.Дотоодын архины онцгой албан	100

							татварын 11 тайлан хүлээн авахаас 11 тайлан хүлээн авч 100 хувь 5. Ашигт малтмал нөөц ашигласны төлбөрийн тайлан 53 тайлан хүлээн авахаас 51 тайлан хүлээн авч 98 хувь, 6. Улсын тэмдэгтийн хураамж 43 тайлан хүлээн авахаас 43 тайлан хүлээн авч 100 хувь хүлээн авсан байна. Тайлант жилд нийт 4302 тайлан хүлээн авахаас 4139 тайлан хүлээн авч 96 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.	
	3	Татвар төлөгчийн төрлийн тоог нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах		Татвар төлөгчийн төрлийн тоо	43505	45245	Давхардсан тоогоор нийт 43505 татвар төлөгч оны эхэнд бүртгэлтэй байснаас 2934 татвар төлөгч шинээр бүртгэгдэж 46439 болж өссөн байна. 6 хувиар нэмэгдүүлж 100 хувь бүртгэсэн.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 3* Орон нутгийн төсвийн бодлогыг хэрэгжүүлэх**								
Зорилт	1	Төсвийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг нэгдсэн удирдлагаар хангаж төсвийн ил тод байдал, сахилга батыг сайжруулна.		Шилэн дансны хэрэгжилтийн дундаж хувь	91,3	95	2022 оны хагас жилийн байдлаар Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу орон нутгийн өмчит төсвийн байгууллага, ОНӨҮГ-ийн 102 байгууллага, нийт мэдээлэх мэдээний гүйцэтгэл 96,7 хувийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжсэн.	100
				Зөрчилгүй дүгнэлтийн тоо	105	115	I-IV улирал 2021 онд орон нутгийн 79 байгууллага санхүүгийн аудитад, 105 байгууллага түүвэрт хамрагдлаа. Үүнээс аудитад хамрагдсан 79 байгууллагаас зөрчилгүй 68,	

							хязгаарлалтай 9, сөрөг 1, татгалзсан 1 байгууллага аудитлагдсан. Нийт зөрчилгүй дүгнэлттэй байгууллага 173 байна.	
Арга хэмжээ	1	Төсвийн төлөвлөлт, хэрэгжилтийг зохион байгуулж төрийн сангийн төлбөр тооцоог үе шаттайгаар цахимжуулах		Цахимжуулсан сумдын тоо	0	10	Сайнцагаан сумын 16 төсөвт байгууллагаас 16, сүүлийн хагас жилд цахим гүйлгээнд шилжих 14 сумын 84 байгууллагаас 84 төсөвт байгууллага, нийт 15 сумын төсөвт байгууллагуудыг 100 хувь эрхийн бүртгэл системээр дамжуулан цахимаар төлбөр тооцоог гүйцэтгэсэн байна.	100
	2	Эрсдэлд суурилсан дотоод аудитын төлөвлөгөөний дагуу орон нутгийн төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит, санхүүгийн хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, төсвийн үр ашиг, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулах.	-	Эрсдэлтэй байгууллагын бууралт хувь	89	80	72 байгууллага, нэгжид санхүүгийн хяналт шалгалт, 7 нэгжид дотоод аудит, 1 нэгжид шилэн дансны хэрэгжилт, 6 суманд орон нутгийн орлогын гүйцэтгэлд явцын шалгалтыг хийлээ. Үүнээс Сангийн яамны нэгдсэн удирдамжаар 2 удаа шалгалт хийгдсэн. Дунд эрсдэлтэй 7 нэгж, бага эрсдэлтэй 6 нэгж үнэлэгдэж эрсдэлтэй байгууллагын бууралт 80 хувьд хүрсэн.	100
				Зөвлөмжийн хэрэгжилтийн хувь	85	89	Нийт 80 нэгжийн шалгалтын явцад давхардсан тоогоор 113 зөвлөмж өгсөн ба зөвлөмжийн хэрэгжилт 92%-тай, зөрчил арилгуулахаар 6 удаа хугацаатай албан шаардлага бичиж хэрэгжилт 100%-тай мөн төлбөрийн акт 4 удаа тогтоож	

								актын биелэлтийн хугацаа тооцох болоогүй байна.	
	3	Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах		Шилэн дансанд хийсэн явцын хяналтын тоо	4	4	2022 оны жилийн эцсийн байдлаар Шилэн дансны тухай хуулийн дагуу орон нутгийн өмчит төсвийн байгууллага, ОНӨҮГ-ийн 102 байгууллага тогтоосон хугацаанд байршуулах нийт 15220 мэдээллээс 88.7 хувь буюу 13507 мэдээллийг хугацаанд нь, 6.7 хувь буюу 1018 мэдээллийг хугацаа хожимдуулсан, 4,6% буюу 695 мэдээллийг мэдээлээгүй байна. Нийт мэдээлэх мэдээллийн гүйцэтгэл 95.4 хувийн хэрэгжилтэй. Шалгалтыг улирал бүр хийснээр жилд 4 удаа хуулийн хэрэгжилтийг гарган байгууллагуудад зөрчлийг арилгах талаар зөвлөн тусалж ажилласан.	100
	4	Бүх шатны төсөв захирагч нарыг мэдээллээр хангах ажлыг зохион байгуулах		Тухайн жилд зохион байгуулах сургалтын тоо	3	5	1.2021 оны Төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмжийн дагуу төлөвлөгөө гаргаж, Дундговь аймаг дахь Төрийн аудитын газар Сумдын боловсролын байгууллагын удирдлага, нягтлан бодогч нарт төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн санхүүгийн тайлангийн дүн, шилэн дансны хэрэгжилт, төсвийн хэмнэлтийн горим засгийн газрын 388 дугаар тогтоолыг хэрэгжүүлэх тухай	100

							сургалтыг зохион байгуулж 80 хүн хамрагдсан. 2.Мөн сумдын төсвийн захирагч, төрийн сангийн дарга мэргэжилтэн , нягтлан бодогч нарт 2022 оны төсвийн өөрчлөлт, хэмнэлтийн горим түүнийг хэрэгжүүлэх тухай сургалтыг 2 удаа цахимаар зохион байгуулж давхардсан тоогоор 500 хүн хамрагдсан. 3.НҮБ-ийн хөгжлийн хөтөлбөрийн санхүүжилтээр Сангийн яамтай хамтран сумд болон агентлаг, хэлтсийн нийт 76 албан хаагчдад Үр дүнд суурилсан төлөвлөлт ба төсөвлөлт сургалтыг 9 дүгээр сард 2 өдөр зохион байгууллаа. Мөн Гурвансайхан сумын ИТХ-ын ажлын албаны хүсэлтийн дагуу сумын ИТХ-ын төлөөлөгч, албан хаагч нарт Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон төсвийн тухай хуулийн өөрчлөлтийн талаар 2022.12.14-ний өдөр цахимаар сургалт мэдээлэл өгсөн. Нийт 5 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 677 хүн хамрагдсан.	
	5	Аймгийн аж ахуйн нэгж, төсөвт байгууллагад нягтлан бодох бүртгэлийн стандартыг нэвтрүүлэн санхүүгийн тайлан тушаалтын хувийг нэмэгдүүлэх		Тайлан тушаалтын дундаж хувь	80	90	Аж ахуйн нэгж байгууллагын 2021 оны жилийн санхүүгийн тайланг татварын тайлантай тулган баталгаажуулж 93,1 хувьтай нэгтгэгдлээ.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 4* Статистикийн бодлого, үйл ажиллагааг орон нутагт хэрэгжүүлэх**								

Зорилт	1	Аймгийн нийгэм, эдийн засгийн статистик мэдээллийн бодит байдал чанар, хүртээмжийг сайжруулна.		Хэрэглэгчдийн сэтгэл ханамжийн түвшин Хувь	60	70	2022 оны хэрэглэгчийн санал асуулгын дүнгээр хэрэглэгчид манай мэдээ мэдээллийн чанар, харилцааны соёлыг 66,7 хувиар дүгнэсэн байна.	67
Арга хэмжээ	1	Албан ёсны Статистик мэдээлэл үзүүлэлтийг тооцох захиргааны болон албан ёсны статистик мэдээг цуглуулах, боловсруулах, дамжуулах		Хамрагдалтын хувь	100	100	ҮСХ-ны даргын 2021 оны 12 сарын 30-ны өдрийн А/238 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралтын дагуу 2022 онд 48 нэр төрлийн 4737 мэдээг, ирсэн хүрээг 100 хувь хамруулан боловсруулж хугацаанд нь дамжууллаа. Мөн цаг үеийн шаардлагаар 4 төрлийн 443 мэдээг дамжуулсан байна.	100
	2	Цахим хуудсаар дамжуулан хэрэглэгчдийг статистикийн мэдээллээр хангах		Гаргасан танилцуулга, Инфографикийн тоо	36	40	2022 онд сарын 12 танилцуулга, салбарын 5 танилцуулга, өврийн дэвтэр 1, жилийн эмхэтгэл 1, аж ахуй нэгжийн тооллогын үр дүн 1, нийт 20 танилцуулга гаргасан байна. Инфографик 17-ийг хийж, нийт 37 танилцуулга, Инфографик хийж иргэдийг мэдээллээр хангалаа.	62.5
				Цахим хуудасны хандалтын тоо	1010001	1166551	Цахим хуудасны хандалтын тоо 1166650-д хүрч суурь түвшингээс 16 хувь өссөн.	
	3	Тооллого судалгаа явуулах		Тухайн жилд зохион байгуулсан тооллого судалгааны тоо	4	3	2022 онд ӨНЭЗС, АХС, Ардчилсан засаглал, Хүүхдийн Хөдөлмөр эрхлэлт, Мал махны үнийн судалгаа, ТХБ, НЦҮТ гэсэн нийт 6 судалгаа зохион байгуулсан байна. Үүн дээр 10 жил тутам зохион байгуулагддаг ХААТ-ыг Зохион байгуулж нийт 6 тооллого судалгааны ажлыг	100

							зохион байгууллаа. Энэ онд 2 тооллого зохион байгуулсан. Үүнд: 10 жил тутам зохион байгуулагддаг ХААТ-ыг 6 сарын 16-30-ны хооронд зохион байгуулсан бол мал тэжээвэр амьтдын тооллогыг хуулийн хугацаанд зохион байгуулсан.	
	4	Мэдээлэл тархаалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор ухаалаг дэлгэцтэй болох		Ухаалаг дэлгэцтэй болсон эсэх Тийм-1, үгүй-0	0	1	Аймгийн ЗДТГ-тай хамтран хэрэглэгч үйлчлүүлэгч нарт зориулан ухаалаг дэлгэц ЗДТГ-ын үүдэнд байрлуулсан.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 5* Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах**								
Зорилт	1	Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэгч орон нутгийн аж ахуйн нэгжийн эзлэх хувь 2020 онд 30 байсныг 2024 онд 40 хувьд хүргэнэ.		Орон нутгийн ААН-ийн эзлэх хувь	30	34	2022 онд улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 18 тэрбум төгрөгийн 82 бараа, ажил, үйлчилгээний төсөл, арга хэмжээг худалдан авахаар төлөвлөсөн бөгөөд үүнээс тендер шалгаруулалтаас 15, шууд худалдан авалтаас 10, нийт 25 төсөл арга хэмжээг буюу орон нутгийн аж ахуйн нэгжийг сонгож гэрээ байгуулсан нь 30.4 хувийг эзэлж байна.	10
Арга хэмжээ	1	Орон нутагт бүртгэлтэй аж ахуйн нэгжид чадавхжуулах сургалт зохион байгуулах		Сургалтад хамрагдсан аж ахуй нэгжийн тоо	15	20	2022 оны 06 сарын 24-ны өдөр цахимаар орон нутгийн бүртгэлтэй 22 аж ахун нэгжид “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль”-ийн 2022 оны 4 дүгээр сарын 22, 06 сарын 10-ны өдрийн хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийн	100

							талаар мэдээллийг хүргэж ажиллаааа.	
	2	Зарлагдсан тендерийн урилга, үр дүнгийн мэдээллийг аймгийн вэбсайт болон пейж хуудсаар тухай бүр мэдээлэх		Нийт зарлагдсан тендерээс вэбсайт болон пейж хуудсанд урилга, үр дүнг нийтэлсэн тендерийн эзлэх хувь	70	100	2022 оны 12 дугаар сарын байдлаар зарлагдсан 52 төсөл, арга хэмжээний тендер шалгаруулалтыг 100 хувь цахим хэлбэрээр зарлан зохион байгуулж урилга болон үр дүнг tender.gov.mn, dundgovi.gov.mn, газрын пейж хуудсаар тухай бүр олон нийтэд хүргэн ажиллаж байна.	100
***Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 6* Орон нутгийн дэд бүтэц**								
***Үндсэн чиг үүргийн нэр:1* , орон нутгийн чанартай авто зам**								
Зорилт	1	Аймгийн хэмжээнд хатуу хучилттай авто замын урт 2020 онд 17.7 км байсныг 2024 онд 25.9 км-т хүргэн замын арчилгаа, засварыг 80 хувь сайжруулна.	УТХО 496.6	Хатуу хучилттай авто замын урт км	17,7	22,5	2022 оны замын сангийн 496.6 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Номгоноос Өлзийт мандал хүртэлх автозам, явган хүний замын засвар, гэрэлтүүлэг, далан шуудууны тохижилтын ажлыг “Баянцогт зам” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн хүлээн авснаар аймгийн хэмжээний хатуу хучилттай авто зам 20.9 км болсон.	83,3
				Зам арчилгаа, засварын гүйцэтгэлийн хувь	30	60	А0201 дугаартай Улаанбаатар-Мандалговь чиглэлийн 98 км, А0202 дугаартай Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн 154 км хатуу хучилттай авто зам, замын байгууламжийн их засвар арчлалтын ажлыг “Дундговь авто зам” ХХК шалгаран 2,883,879,285 төгрөгийн гэрээ байгуулан 2022 оны 5-р сарын 1-ний өдрөөс хөвөө, үерийн усны сувгийн	

							шороог зайлуулах арчилгааны ажил, авто замын ан цав гагнах, нөхөөсний ажил хийгдэж гүйцэтгэл 60 хувьтай байна.	
Арга хэмжээ	1	Сайнцагаан, Сайхан-Овоо, Дэлгэрхангай сумдын төвийн хатуу хучилттай авто замын ажлын зураг, төсвийг хийлгэх		Зураг, төсөв хүлээн авсан тоо	2	4	Сайнцагаан сумын ШШГГ-аас баруун цагаан дэлгүүр хүртэлх 1,35 км хатуу хучилттай авто зам, явган хүний зам, гэрэлтүүлгийн ажлын зураг, төсөв боловсруулах ажлыг Классик роуд ХХК-тай 36,7 сая төгрөгийн санхүүжилтээр гүйцэтгүүлэн хүлээн аваад байна. Дэлгэрхангай сумын 2 км авто зам, явган хүний зам, гэрэлтүүлгийн ажлын зураг төсвийг 35,0 сая төгрөгөөр гүйцэтгүүлэн боловсруулан хүлээн авсан.	100
				Хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлэсэн сумдын тоо	2	3	Сайхан-Овоо сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр сумын төвийн 5км хатуу хучилттай авто зам, гэрэлтүүлгийн зураг, төсөв боловсруулах ажлыг 74.5 сая төгрөгөөр “Засмал зам” ХХК-тай гэрээ байгуулсан ба ажлын гүйцэтгэл 90 хувь байна.	
	2	Улсын болон орон нутгийн авто замын засвар, арчилгаанд хяналт тавих		Тухайн жилд хяналт хийсэн тоо	5	5	A0201 дугаартай Улаанбаатар-Мандалговь чиглэлийн 98 км, A0202 дугаартай Мандалговь-Даланзадгад чиглэлийн 154 км хатуу хучилттай авто зам, замын байгууламжийн их засвар арчлалтын ажлыг “Дундговь авто зам” ХХК шалгаран 2,883,879,285 төгрөгийн гэрээ байгуулан 2022 оны 5-р сарын 1-ний өдрөөс	100

							хөвөө, үерийн усны сувгийн шороог зайлуулах арчилгааны ажил хийгдэн 5-р сарын 25-ны өдрөөс гайгүй байгаа авто замын ан цав гагнах, нөхөөсний ажил хийгдсэн. Уг ажилд аймгийн хөндлөнгийн ажлын хэсэг TV8, Ардын эрх, Зиндаа телевизтэй хамтран 5 удаа хяналт тавьсан.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2 **Нутаг дэвсгэрийн эрчим хүчний асуудал**								
Зорилт	1	Эрчим хүчний хангамжийн найдвартай эх үүсвэрийг 5 суманд шинэчлэл хийгдэн иргэдийн аюулгүй амьдрах орчинг бүрдүүлнэ.		Тухайн жилд эх үүсвэртэй болсон сумын тоо	10	15	Дэлхийн банкны хөрөнгө оруулалтаар аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээ шинэчлэх ажил 100 хувь дуусч комисст хүлээлгэн өглөө. Нийт 14 сум эрчим хүчний хангамжийн найдвартай эх үүсвэртэй болсон.	80
Арга хэмжээ	1	Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100 хувь шинэчилж, ашиглалтад оруулах	УТХО 4.6 тэр бум	Гүйцэтгэлийн хувь	0	100 -	Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100% шинэчлэх, хэрэглэгчдийн цахилгаан эрчим хүчний тоолуурыг ухаалаг тоолуураар солих ажлыг “Проект ватт” ХХК-тай 4,6 тэрбум төгрөгийн гэрээ байгуулсан. Ажлын гүйцэтгэл 100 хувьтай.	100
	2	Сайнцагаан, Дэрэн, Хулд, Луус, Өлзийт сумын төвийн 0,4кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам сүлжээний ажлын зураг төсөв боловсруулан хүлээн авах		Хүлээн авсан зураг, төсвийн тоо	2	7	Сайнцагаан сумын Говь хорооллын 7км 0.4кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугамын ажлын зураг, төсөв боловсруулах ажилд 8 сая төгрөгөөр боловсруулан хүлээн аваад байна. “Дундговь аймгийн төв Мандалговь сумын 35кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам, 35/6кВ-ын 2*4000кВА	75

							хүчин чадалтай дэд станцыг 35/10кВ-ын 2*10000кВА болгох ажлын зураг төсөв боловсруулах” ажилд 30 сая төгрөг батлаад байна.	
			360.0 ХХ	Хөрөнгийн асуудал шийдвэрлэсэн сумдын тоо	10	14	Аймгийн төвийн 0,4кв-ын хуваарилах сүлжээг 100% шинэчлэх, хэрэглэгчдийн цахилгаан эрчим хүчний тоолуурыг ухаалаг тоолуураар солих ажлыг “Проект ватт” ХХК-тай 4,6 тэрбум төгрөгийн гэрээ байгуулсан. Ажлын гүйцэтгэл 80 хувьтай. Луус, Хулд сумын төвийн 0,4кВ-ын цахилгаан дамжуулах агаарын шугам сүлжээний ажлын хөрөнгийг Багануур зүүн өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээ ТӨХК 360 сая төгрөг батлан БЗӨБ цахилгаан түгээх сүлжээ ТӨХК-ийн Дундговь салбар гүйцэтгэн хүлээлгэн өгсөн.	
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 7 **Орон нутгийн өмчийн удирдлага**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1 **Орон нутгийн өмчит, өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийг удирдлагаар хангах, өмчийн бодлого, шийдвэр хэрэгжүүлэх**								

Зорилт	1	Орон нутгийн өмчийн хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулна.		Хөрөнгийн ашиглалт Хувь	70	80	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн 2022 оны улсын үзлэг тооллогыг аймагтаа зохион байгууллаа. Тооллогын хүрээнд орон нутгийн өмчит нийт 142 хуулийн этгээдийн улсын тооллогын үйл явцад хяналт тавьж, газар, үл хөдлөх хөрөнгө, тээврийн хэрэгслийг нүд үзэж тоолон, хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт, агуулахын эмх цэгц үзэж шалган, ашиглалтгүй байгаа хөрөнгийг ашиглах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах талаар анхаарч ажиллахыг орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн дарга, өмч хамгаалах зөвлөлд анхааруулж, зөвлөмж өгч ажиллалаа. Хөрөнгийн ашиглалт 80 хувьтай байна.	100
Арга хэмжээ	1	Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эд хөрөнгийн эзэмшилт, захиран зарцуулалтын байдалд бүртгэлээр хяналт тавих		Тухайн жилд хамрагдсан орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн тоо	142	142	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн 2022 оны улсын үзлэг тооллогын аймгийн комисс 05 сарын 16-ны өдрөөс эхлэн орон нутгийн өмчит нийт 142 хуулийн этгээдийн улсын тооллогын үйл явцад хяналт тавьж, газар, үл хөдлөх хөрөнгө, тээврийн хэрэгслийг нүд үзэж тоолон, хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт, агуулахын эмх цэгц, аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн тогтоолын хэрэгжилт, орон нутгийн өмчийн хөрөнгийг түрээсийн журмын хэрэгжилт, эд хөрөнгийн эзэмшилт, захиран	100

							зарцуулалтын байдлыг үзэж шалган илэрсэн зөрчил дутагдлыг газар дээр засч арга зүйн зөвлөмжийг өгч ажиллалаа. Өлзийт сумын ЗДТГ, Сургууль, Цэцэрлэг, Эрүүл мэндийн төв зэрэг байгууллагууд агуулахын эмх цэгц, хөрөнгийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтыг сайтар ханган ажиллаж байгаа нь сайшаалтай байлаа. 2022 онд 142 байгууллагын үндсэн хөрөнгийг цахим программд хөрөнгө тус бүрээр шивж оруулан, санхүүгийн тайлан балансгай тулган, баталгаажуулалт хийн, бүртгэлээр хяналт тавин ажилласан.	
	2	Орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн ашиглалтгүй байгаа хөрөнгийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулан ашиглалтыг сайжруулах		Орлого төвлөрүүлэх хувь	80	90	Орон нутгийн өмчит 25 хуулийн этгээдийн 199 түрээсийн гэрээг баталгаажуулж, жилийн эцсийн байдлаар орон нутгийн төсөвт 19.5 сая төгрөгийн түрээсийн орлого төвлөрүүлж, орон нутгийн өмчит байгууллагын акталсан хөрөнгө, барилга, их засвараас гарсан материалыг худалдан борлуулахад хяналт тавьж, жилийн эцсийн байдлаар орон нутгийн хөрөнгө борлуулсны орлогын 100080000962 тоот дансанд 47.7 сая төгрөг төвлөрүүлээд байна. Нийт орон нутгийн орлогын дансанд 67.2 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн	100

							ажилласан бөгөөд орлого төвлөрүүлэлт 95 хувьтай байна.	
	3	Улсын болон орон нутгийн төсөв, гадаад дотоодын зээл, тусламж хандив болон бусад эх үүсвэрээр хийгдсэн үндсэн хөрөнгийг орон нутгийн өмчид бүртгэх		Үндсэн хөрөнгийг бүртгэсэн хувь	85	93	2021 онд Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар нийт 4 нэр төрлийн 760,739,924 төгрөгийн их засварын ажил хийгдэж барилга байгууламжид сайжруулалтаар бүртгэж авсан. Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар нийт 18 байгууллагад 871,495,382 төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэгдсэн үүнээс 151,949,207 төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 113,315,000 төгрөгийн тоног төхөөрөмж, 234,539,105 төгрөгийн засварын ажил бэлтгэгдэж, Орон нутгийн хөгжлийн сангаар 24 нэр төрлийн 2,922,030,646 төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэгдсэн үүнээс 557,550,000 төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 1,503,448,794 төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 284,442,895 төгрөгийн их засвар хийгдэж барилга байгууламжийн дансанд сайжруулалтаар бүртгэж, нийт бүртгэгдэх ёстой хөрөнгийн 95 хувь нь бүртгэсэн.	100
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 8 **Хөдөлмөр, нийгмийн хөгжил хамгаалал**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр:1 **Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ**								
Зорилт	1	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн иргэний байнгын ажлын байр 2020 онд 14 хувь		Байнгын ажлын байртай иргэдийн эзлэх хувь	14	23	2022 онд нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа хөдөлмөрийн насны 214 иргэн бүртгэлтэй байгаагаас 83 иргэн буюу 38.7	100

		байсныг 2024 онд 34 хувьд хүргэнэ.					хувийг байнгын ажлын байранд зуучилсан.	
Арга хэмжээ	1	310 ба түүнээс доош оноотой өрхийн хөдөлмөрийн чадвартай иргэдийг ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зөвлөгөө өгөх үйлчилгээнд хамруулах		Тухайн жилд мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зөвлөгөө үйлчилгээнд хамрагдсан иргэний хувь	10	10	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа хөдөлмөрийн насны 214 иргэнээс 105 ажилгүй иргэн буюу нийт 49,0 хувийг ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох зөвлөгөө өгөх үйлчилгээнд хамруулсан байна.	100
	2	310 ба түүнээс доош оноотой өрхийн хөдөлмөрийн чадвартай иргэдийг мэргэжил эзэмшүүлэх, ур чадварыг ахиулах сургалтад хамруулах		Тухайн жилд сургалтад хамрагдсан иргэний хувь	1	15	Нийгмийн халамжийн дэмжлэг туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа хөдөлмөрийн насны иргэдийг дараах сургалтуудад хамруулж ажилласан. - Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн аж ахуй эрхлэлтийн сургалтад 13 иргэн - Маникюрын мэргэжил олгох сургалтад 3 иргэн хамрагдаж сертификат авсан - Хүлэмжийн чадамжийн гэрчилгээ олгох сургалтад 3 иргэн - Няравын сургалтад 3 иргэн - Политехник коллежийн мэргэжил эзэмшүүлэх 2022-2023 оны хичээлийн жилийн сургалтад 13 иргэнийг суралцуулсан	100

							- “Хувь хүний хөгжил хөтөлбөрт” цогц сургалтад 8 иргэн - "Харилцан хүндэтгэе" аяны хүрээнд ”Эрх зүйн хөтөч, Хуримтлалтай болох” сургалтад 9 иргэн Зорилтот бүлгийн хөдөлмөрийн насны нийт 214 иргэний 24 хувь буюу 52 иргэнийг мэргэжил эзэмшүүлэх болон ур чадвар ахиулах дээрх сургалтуудад хамруулсан байна.	
	3	310 ба түүнээс доош оноотой өрхийн хөдөлмөрийн чадвартай иргэдээс жил бүр байнгын ажлын байранд зуучлах.		Тухайн жилд ажлын байранд зуучилсан иргэний хувь	14	15	Зорилтот бүлгийн хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадвартай 214 иргэнээс 83 иргэн буюу 38.7 хувийг байнгын ажлын байранд зуучлаад байна.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр:2* Хөдөлмөр эрхлэлт**								
Зорилт	1	2019 оны байдлаар ажиллаж байгаа 22040 иргэний байнгын ажлын байрыг 2 хувиар нэмэгдүүлнэ.		Байнгын ажлын байраар хангагдсан иргэдийн хувь	71,1	72,1	2022 оны 3 дугаар улирлын байдлаар аймгийн статистикийн хэлтсээс хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшний үзүүлэлт 72,2% байна.	100
Арга хэмжээ	1	Иргэдийг хөтөлбөр арга хэмжээнд хамруулж 2024 онд 150 ажлын шинэ байр бий болгох		Шинэ ажлын байраар хангагдсан хүний тоо	59	129	Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд 33 ажлын байр, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангийн төслийн хүрээнд 37 ажлын байр, хоршоо хөгжүүлэх сангийн төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд 18 ажлын байр, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас олгогддог төслийн хүрээнд 82 ажлын байр тус тус шинээр бий болж, нийт	100

							170 иргэн шинэ ажлын байртай болсон.	
	2	Бүртгэлтэй ажил хайж байгаа иргэдээс сул чөлөөтэй байнгын ажлын байранд 300 иргэнийг нэмж зуучлах		Зуучилсан иргэний тоо	198	348	2020 онд 198 хүн зуучлагдсаныг 2022 онд 150 аар нэмэгдүүлэхээс шинээр 254 иргэнийг байнгын ажлын байранд зуучилж 452 хүргэлээ.	100
	3	Хөдөлмөр эрхлэх төсөлд 180 иргэнийг нэмж хамруулан, байнгын ажлын байртай болгох		Төслийн үр дүнд бий болсон ажлын байрны тоо	173	213	Төслийн үр дүнд 40 ажлын байр бий болгохоос Аж ахуй эрхлэгчдийг дэмжих хөтөлбөрийн санхүүгийн дэмжлэгт 41 иргэн, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт 13 иргэн, Ахмадын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт 25 иргэн, залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт 3 иргэн нийт 82 байнгын ажлын байр бий болгосон.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр:3 **Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх**								
Зорилт	1	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангаагүйгээс үүдэлтэй үйлдвэрлэлийн ослыг бууруулж 2019 онд 4 байсныг 2024 онд байхгүй болгоно.		Үйлдвэрлэлийн ослын тооны бууралт тоо	4	2	Үйлдвэрлэлийн осол 5 бүртгэгдсэн байна.	0
Арга хэмжээ	1	ХАБЭА-н орон нутгийн зөвлөлийн гишүүдийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах		Тухайн жилд зохион байгуулах сургалтын тоо	2	3	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн төвтэй хамтран сумдын ХАБЭА-н зөвлөлийн 15 нарийн бичигт хөтөлбөрийн дагуу сургалт зохион байгуулсан. “Нэн түрүүнд ХАБ” бага хуралд сумдын ХАБЭА-н зөвлөлийн	100

							дарга гишүүд цахимаар хамрагдсан. Нийгмийн даатгалын хэлтэс, “Эндээ хөгжил” ТББ хамтран зохион байгуулсан Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сургалтад ХАБЭА-н зөвлөлийн дарга, гишүүд цахимаар хамрагдсан.	
	2	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага, стандартыг хэрэгжүүлэх		Стандарт нэвтрүүлсэн ААНБ-ын тоо	2	4	2022 онд стандарт нэвтрүүлсэн ААН байгууллага байхгүй.	0
***Үндсэн чиг үүргийн нэр:4* Хөдөлмөрийн харилцааг зохицуулах**								
Зорилт	1	ААНБ-д хөдөлмөрийн харилцаан дахь дотоодын хяналтын ажлыг 2020 онд хийгддэггүй байсныг 2024 онд 40 хувьд хүргэж сайжруулна.		Хөдөлмөрийн харилцааны чиглэлээр дотоод хяналт хийж хэвшсэн байгууллагын эзлэх хувь	0	20	Аймгийн хэмжээнд 597 ААНБ үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд эрүүл мэндийн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй 20 байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт хийхэд 110 байгууллага буюу 18.4 хувь нь дотоод хяналт шалгалтын журмын дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байна.	92
Арга хэмжээ	1	Цалин хөлсний үзлэг зохион байгуулах		Үзлэг зохион байгуулсан салбарын тоо	1	3	Цалин хөлсний үзлэг зохион байгуулах ажлын хэсэг аймгийн Засаг даргын 2022 оны 11 сарын 28-ны өдрийн А/454 дугаар захирамжаар байгуулагдсан. Ажлын хэсэг уул уурхай-3, барилга-5, эрчим хүчний-2 нийт 3 салбарын 10 байгууллагад цалин, хөлсний үзлэг зохион байгууллаа.	100
	2	ААНБ-дад хөдөлмөрийн харилцааны сургалт зохион байгуулж, бүртгэлжүүлэх		Бүртгэлд хамрагдсан ААН-ийн тоо	10	90	238 ААН, байгууллагад хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгаар сургалт зохион байгуулж хамрагдсан ААН	100

							байгууллагыг 100 хувь бүртгэж авсан.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 5 **Хүн амын хөгжил, хамгаалалын асуудал**								
Зорилт	1	Ахмадад ээлтэй сум, баг, байгууллага 2019 онд 24 байсныг 2024 онд 36-д хүргэнэ.		Ахмадад ээлтэй болсон сум, баг, байгууллагын тоо	24	30	Аймгийн хэмжээнд Ахмадад ээлтэй сум-6, баг-2, байгууллага-24 нийт 32 болсон. 2021 оны шилдгүүдийг 2022 оны эхний улиралд шалгаруууллаа. Ахмадад ээлтэй сум, баг, байгууллага шалгаруулах ажилд аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 4,4 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүллээ. Жил бүр шалгаруулалтыг хийж байна.	100
Арга хэмжээ	1	Ахмад настнуудыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ, оношилгоонд тогтмол хамруулах		Урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээ оношилгоонд хамрагдсан ахмад настны эзлэх хувь	37.2	45	Эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээ оношилгоонд 2022 онд давхардсан тоогоор 7940 ахмад настан хамрагдсан байна. Энэ нь давхардсан тоогоор 100 хангасан.	100
	2	Ахмад настнуудыг нас, бие бялдрынх нь онцлогт тохирсон алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамруулах		Алхалт, дасгал хөдөлгөөнд хамрагдсан ахмад настны тоо	1200	1335	Илүүдэл жингүй -эртэч монгол аяны хүрээнд давхардсан тоогоор 15 сумын 4718 ахмад хамрагдаж, Хөдөлгөөн эрүүл мэнд дасгал хөдөлгөөн, алхалтад 195 ахмад, дугуйгаар 8 ахмад тогтмол хамрагдаж байна. Цэнгээнт бүжгийн сургалтыг 5 суманд явуулж 112 ахмад хамрагдлаа.	100
Зорилт	2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн үйлчилгээний орчинг сайжруулна.		Үйлчилгээний орчинг сайжруулсан	11	15	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний орчны орон зайн стандартын үзлэгийг аймгийн засаг даргын тамгын газар, хүний эрхийн	100

				байгууллагын тоо			үндэсний комисс хамтран зохион байгуулж нийт 33 байгууллагад хийлээ. Үзлэгээр бүх байгууллагад хүртээмжээ сайжруулах зөвлөмж чиглэлийг өгч хэрэгжилтэд хяналт хийж гүйцэтгэсэн. Хяналтаар 8 байгууллага хүртээмжээ сайжруулсан байна. Ингэснээр 19 байгууллага үйлчилгээний орчинг сайжруулаад байна.	
Арга хэмжээ	1	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийг шинээр барьж ашиглалтад оруулах		Гүйцэтгэлийн хувь	0	100	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийн барилга ашиглалтад орсон.Тус төвд ажиллах хүний нөөцийн сургалтууд хуваарийн дагуу хийгдэж байгаа бөгөөд хөдөлгөөн засалч, хөдөлмөр засалч, нийгмийн ажилтан, хэл засалч, технологийн ажилтан зэрэг албан тушаалд ажиллах хүсэлтэй иргэдийг шат шатны сургалтад хамруулаад байна.	100
	2	Хөгжлийн бэрхшээлийн талаарх нөлөөллийн сургалтыг багш, эцэг эхэд зохион байгуулах		Тухайн жилд хамруулсан багш, эцэг эхийн тоо	66	75	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн мэдээллийг Төв халхын дуулалт жүжгийн театрын албан хаагчид, Сайхан-овоо сумын иргэд, нийт 90 иргэнд хүргэсэн. Мөн нээлттэй мэдээллийн өдөрлөгөөр 50 хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд хуулийн хүрээний хөнгөлөлт, тусламж, төсөл хөтөлбөрийн талаарх мэдээллийг хүргэж ажилласан. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн Ойдовыг урин	100

							ирүүлж 200 иргэнд “Баялаг бүтээгч болцгооё” сургалт лекцийг зохион байгууллаа. Мөн Жайка олон улсын байгууллага ХНХЯамтай хамтран төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн төлөөлөл 40 иргэн “Ажлын байрны дадлагажуулагчийн танилцуулга” сургалтыг зохион байгуулж нийт 380 иргэнд сургалт, мэдээлэл өгч ажилласан байна.	
Зорилт	3	Хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэл 2019 онд 1,13 хувь байсныг 2024 онд 0,73 хувь болгож бууруулна.		Хүчирхийлэлд өртсөн хүүхдийн хувь	1,13	0,93	2022 оны жилийн эцсийн байдлаар хүчирхийлэлд өртсөн хүүхдийн тоо 22 бүртгэгдэж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2,3 дахин өссөн байна.	0
Арга хэмжээ	1	Хүүхдийн өөрөө удирдлагын байгууллага, клубын үйл ажиллагааг дэмжих		Дэмжлэг авсан ХӨУБ, клубийн тоо	90	150	Аймгийн хэмжээнд ЕБС-ийн дэргэд 62, шатрын клубын 90 нийт 152 хүүхдийн өөрөө удирдах байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна.	100
				Хамрагдсан хүүхдийн эзлэх хувь	15	35	2022 онд хүүхдийн өөрөө удирдлагын 152 байгууллагын 650 гишүүн буюу нийт гишүүдийн 36,4 хувьд мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, чадваржуулах чиглэлийн 2 удаагийн сургалтын зохион байгуулж, 1 өөрөө удирдах байгууллагад байнгын үйл ажиллагаа явуулах байр, тоног төхөөрөмжөөр хангаснаар 7 хоног бүр цуглаж үйл ажиллагаа явуулах нөхцөл боломжийг бүрдүүллээ.	

	2	10-17 насны хүүхдүүдэд зориулсан “Миний ертөнц” хөгжлийн хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх		Хөтөлбөрт хамрагдсан хүүхдийн хувь	85	95	Аймгийн эмэгтэйчүүдийн холбоо, сургуулийн нийгмийн ажилтнуудтай хамтран “Миний ертөнц” хөгжлийн хөтөлбөрийн арга зүйн сургалтыг зохион байгуулж, 600 ширхэг гарын авлагыг ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад хүргэн, сургалтыг Нийгмийн ажилтнууд 6043 хүүхэд буюу аймгийн хэмжээний 10-17 насны сурагчдад нийт 6308 хүүхдийн 95,79%-ийг хамруулан ажиллалаа.	100
	3	“Хүчирхийлэлгүй аймаг” 4 жилийн нөлөөллийн аян өрнүүлэх		Тухайн жилд аян зохион байгуулсан сумдын тоо	0	15	“Хүчирхийлэлгүй аймаг” аяны хүрээнд **15** сум**, 3** багийн иргэдийг хамруулан Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн чиглэлээрх 9 төрлийн урьдчилан сэргийлэх, нөлөөллийн аянг зохион байгуулж 9580 хүүхэд, 7439 иргэн нийт 17019 хүүхэд, иргэд, хуулиар хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдийг хамрууллаа.	100
	4	Хүүхдийн осол гэмтэл, болзошгүй эрсдэл, цахим орчны сөрөг нөлөөлөл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх, төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллага, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх		Хамрагдсан хүүхэд, эцэг эхийн тоо	50	1800	Хүүхдийн эрхийн улсын байцаагчийн 2022 оны төлөвлөгөөт хяналт шалгалт, урьдчилан сэргийлэх ажлын төлөвлөгөөний дагуу “Хүүхдийн тоглоомын талбай”, “Сургууль цэцэрлэг, дотуур байрны орчин”, “Сүм хийдэд шавилан сууж буй хүүхдүүдийн нөхцөл байдал”, “Насанд хүрээгүй хүн ажиллуулахыг хориглосон ажлын байрны жагсаалт”-ын дагуу	100

							урьдчилан сэргийлэх 4 удаагийн хамтарсан хяналт шалгалт зохион байгуулан 21 зөрчлийг илрүүлэн 80%-ийг нь газар дээр нь арилгуулж, үлдсэн зөрчлийг арилгуулах зөвлөмж өгч ажиллалаа. Хүүхдийн осол гэмтэл, болзошгүй эрсдэл, цахим орчны сөрөг нөлөөлөл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор “Аюулгүй хүүхдийн орчин”, “Нэгдүгээрт шалга” 2 төрлийн хяналт шалгалт, “Хүүхэд эрхэм хэрэглэгч”, “Хүүхэд хамгаалал”, “Миний биеийн аюулгүйн дүрэм”, “Сум бүрт” гэсэн 4 төрлийн нөлөөллийн аянд 703 хүүхэд, 701 эцэг эх, нийт 1404 хүнийг хамруулан ажиллалаа. Хүүхдийн эсрэг хүчирхийллийн чиглэлээрх 5 төрлийн постер бэлтгэн олон нийтэд цахимаар хүргэж 508 хүний хандалт аваад байна.	
Зорилт	4	Залуучуудын нийгмийн хөгжилд оролцох хувийг 2019 онд 22.3 байсныг 2024 онд 45 хувьд хүргэнэ.		Залуучуудын оролцооны хувь	22.3	35	Залуучуудын хөгжлийн төвөөр дамжуулан 11 төрлийн сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагаа зохион байгуулж, 2022 онд 5467 залуучууд буюу нийт залуучуудын **37,7%-**ийг хамруулж ажиллалаа.	100
Арга хэмжээ	1	Сумдын залуучуудын хөгжлийн салбар зөвлөлд арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх		Тухайн жилд арга зүйн дэмжлэг үзүүлсэн тоо	-	3	ЗГХА- Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газраас санаачлан хэрэгжүүлж буй #NewStory хөгжлийн хөтөлбөрийн хүрээнд Залуучуудын хөгжлийн салбар зөвлөл, Залуучуудын	100

							хөгжлийн зөвлөлийн үйл ажиллагааг идэвхжүүлж, зөвлөлийн гишүүдийн үүрэг, оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор уулзалт, сургалтыг 34 гишүүнд зохион байгуулж, Адаацаг, Өндөршил, Өлзийт зэрэг **3** сумдын салбар зөвлөлийн гишүүдэд арга зүйн дэмжлэг үзүүлж ажиллалаа.	
	2	Залуучуудын хөгжлийг дэмжих үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хяналт тавьж ажиллах		Хэрэгжилтийн хувь	80	90	Үндэсний хөтөлбөр хүчингүй болсон	-
	3	14-35 насны залуучуудад сургалт, сурталчилгаа нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулах		хамрагдсан залуучуудын эзлэх хувь	25	35	Залуучуудын хөгжлийн төвөөр дамжуулан “Ирээдүйн эзэд” мэргэжил сонголтын аян, “Мөнгөний 7 хоног-2022”, “Өсвөрийн парламент” өглөөний цайтай сургалт, “Нийгмийн хөгжилд эрэгтэйчүүдийн оролцоо манлайлал” сургалт, амьдрах ухааны 12 модуль сургалт зэрэг 5 төрлийн сургалтыг 5467 залуучууд буюу нийт залуучуудын **37,7%-**ийг хамруулж ажиллалаа.	100
Зорилт	5	Гэр бүл салалтыг 2019 онд 1,5 хувь байгааг 2024 онд 1,2 хувьд хүргэж бууруулна.		Гэр бүл салалтын хувь	1,5	1,3	Аймгийн 2022 оны 12 дугаар сарын статистик тоон мэдээллээр гэрлэлтээ бүртгүүлсэн 151 гэр бүл, гэрлэлт цуцлуулсан 34 гэр бүл байна. Гэр бүл салалт нь **22** хувьтай байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад 0,8 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.	100

Арга хэмжээ	1	Зорилтот бүлгийн гэр бүлд чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх		Эрсдэл өрхийн бууралт	684	624	Короновируст халдвар Ковид-19 цар тахлын үед хүүхэд, гэр бүлд тулгамдсан асуудлыг судалж, богино хугацаанд шийдвэрлэх, хүүхдэд учрах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Эрсдэлийн түргэвчилсэн үнэлгээний 1 дэх шатны судалгаагаар дундаас дээш эрсдэлтэй гарсан 158 өрхийн 54 гэр бүлд нөхцөл байдлын үнэлгээг хийж, үнэлгээн дээр тулгуурлан гэр бүлд чиглэсэн хамгааллын хариу үйлчилгээ, нийгэм сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ, гэр бүлийн боловсрол олгох сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагаанд хамруулж, эрсдэл өндөртэй 684 өрхөөс 54 гэр бүлд дэмжлэг үзүүлж эрсдэлтэй өрхийг **54** нэгжээр буюу 630 өрх болгож бууруулж ажиллалаа.	90
	2	Хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдийг чадваржуулах сургалт зохион байгуулах		Хамрагдалтын хувь	80	90	Хүүхдийн төлөө зөвлөл 19 гишүүн, Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороо 12, Байгууллагын эцэг эхийн зөвлөл 200, аймгийн хүүхдийн нэгдсэн зөвлөл 30, Сайнцагаан сумын хамтарсан баг 16, хүүхдийн элч 5, Иргэдийн хурлын төлөөлөгчид 5, байгууллагын Аж ахуй нэгж 5, Иргэний нийгмийн байгууллагуудын төлөөлөл 5 нийт 297 хүнийг хамруулан хүүхдийн өмнө үүрэг хүлээгчдийг	73.3

							чадваржуулах зөвлөгөөн, сургалт, хэлэлцүүлгийг 2 удаа зохион байгууллаа. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт үүрэг хүлээгчдийн 66 хувийг чадваржуулах сургалтад хамруулаад байна.	
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 9 **Хүн амын нийгэм-соёлын үйлчилгээ**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1 **Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх**								
Зорилт	1	Нийтийн биеийн тамираар тогтмол хичээллэгчид 2019 онд 25193 байсныг 2024 онд 28105-д хүргэнэ.		Нийтийн биеийн тамираар тогтмол хичээллэгчдийн тоо	25193	26649	Монгол Улсын Ерөнхий сайдын санаачилгаар зохион байгуулагдсан "Илүүдэл жингүй Эртэч монгол" аяны хүрээнд аймгийн хэмжээнд 15 сум, 18 заал, 5 клуб, 9 танхим, 43 байгууллага дээр 10-78 насны давхардсан тоогоор нийт 42268 иргэн нийтийн биеийн тамир, спортоор тогтмол хичээллэсэн.	100
Арга хэмжээ	1	Иргэдийг эрүүл амьдралын идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллүүлэх		Идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр тогтмол хичээллэгчдийн тоо	8125	10230	Өглөөний дасгал, алхалт, дугуй, бясалгал, хийн дасгал, зөөлөн гүйлт зэрэг идэвхтэй дасгал хөдөлгөөнөөр нийт 28800 гаруй иргэн тогтмол хичээллэж байна.	100
	2	Биеийн тамир, спортын салбарын үйл ажиллагааг өргөжүүлэх		Спортын холбоодтой хамтран зохион байгуулсан үйл ажиллагааны тоо	12	14	Аймгийн хэмжээнд идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байгаа 14 спорт холбоодтой хамтран орон нутагт улсын аварга шалгаруулах тэмцээнийг Жудо, Бадминтон, Таеквондо, Шатар, Волейбол, Хөнгөн атлетик зэрэг спортын 6 төрлөөр, бүсийн аварга шалгаруулах тэмцээнийг Сумо, Сагсан бөмбөг гэсэн спортын 2 төрлөөр, аймгийн аварга шалгаруулах 80 гаруй уралдаан	100

							тэмцээний үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.	
	3	Монгол үндэсний уламжлалт спортыг өвлүүлэн уламжлуулах ажлыг зохион байгуулах		Тухайн жилд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	4	6	Үндэсний спортын наадамд сур, шагай, уран уургач, бугуйлч, эмнэг сургагч, бөх, ширээний шагай, байт харваа, морьт харваа, зэрэг спортын 9 төрлөөр нийт 46 иргэн оролцсон. Сурын харвaанд багаараа мөнгөн медаль, хувийн цуваанд мөнгөн медаль, эмнэг сургагчаар хүрэл медалийг тус тус хүртсэн. Монголын үндэсний уламжлалт спортыг өвөл, зуны гэсэн хоёр төрлөөр зохион байгуулж, өвлүүлэн уламжлуулж байна. <u>Өвлийн төрөлд</u>: 1.Тэмээн уралдаан болон тэмээ эдлэх соёл. 2.Мөсөн сурын харваа. 3.Цагаан сар шинийн баярыг тохиолдуулан үндэсний бөхийн барилдаан 4.Монгол улсын мэргэн Ц.Отгонбаяр ахлагчтай Бүрд багийн улсын мэргэн цолны мялаалга харваа. <u>Зуны төрөлд:</u> 1.Үндэсний спортын VII наадамд спортын 9 төрлөөр тамирчдаа бэлтгэн оролцуулсан. 2.Үндэсний сурын харвааны нээлт, хаалтын харваа нас насны ангиллаар 3.Адууны өв соёл, уран уургач, бугуйлч, эмнэг сургагч	100

							4.Үндэсний шагайн харвааны нээлт хаалтын харваа. 5.Монгол улсын хошой мэргэн Ж.Бархасын алдрыг мөнхжүүлсэн гэрэлт хөшөөний нээлтэд зориулж Наран хөгцтийн тойром шагайн харвааны наадмыг багийн болон хувийн цуваа харваа гэсэн 2 төрлөөр 6.Монгол улсын мэргэн Т.Энхбаатарын улсын мэргэн цолны мялаалга харваа. 7.Сайнцагаан сумын ЕБС-иудтай хамтран "Дээлтэй Монгол" өдөрлөг болон ширээн шагайн наадгай зэрэг 10 гаруй арга хэмжээг зохион байгуулсан.	
	4	Усан бассейн бүхий спортын цогцолбор байгуулах		Спортын цогцолборын зураг төсвийг хийлгэсэн эсэх Тийм-1 Үгүй-0	0	1	Аймгийн ГХБХБГ нь зураг төслийн "Зэд прожект" ХХК-тай гэрээ байгуулан, усан бассейн бүхий спорт цогцолборын зураг, төсвийг хийлгүүлэн, Барилгын хөгжлийн төвөөр батлуулсан.	100
				Спортын цогцолборын гүйцэтгэлийн хувь	0	5	Усан бассейн бүхий спорт цогцолборын 1.551.000 төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий ажлыг "Жи жи ай" ХХК 30 хувийн гүйцэтгэлтэй хийж байна. Газар шорооны ажил 100 хувь, суурийн ажил 90 хувь, гадна цахилгааны ажил 60 хувь, цутгамал хана босгох ажил 37 хувьтай байна.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2 **Орон нутгийн хэмжээнд жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах**								

Зорилт	1	Эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалтыг 2019 онд 71 байгааг 2024 онд 71,8-д хүргэнэ.		Өмнөх жилээс нэмэгдүүлсэн хувь	71	71,5	2021 онд Эрэгтэй хүний дундаж наслалт 71.54 эмэгтэй хүний дундаж наслалт 79.51 болж дундаж наслалтын зөрүү 7.97 байна.	100
Арга хэмжээ	1	Байгууллагын албан хаагчдыг эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах талаар заалтыг хөдөлмөрийн дотоод журамд тусгах		Албан хаагчдыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах тухай дотоод журамд тусгасан байгууллагын хувь	20	60	Албан хаагчдыг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах тухай дотоод журамд тусгасан байдлыг 51 байгууллагад үзэхэд 40 байгууллага тусгасан ба 81 хувийг эзэлж байна.	100
	2	Төрийн албан хаагч эрэгтэйчүүдийг эрүүл мэндийн үзлэгт жил бүр хамруулах		Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан эрэгтэй албан хаагчдын хувь	30	50	51 байгууллагын 3423 албан хаагчийн 1092 нь буюу 32 хувь нь эрэгтэй албан хаагч байна. Үүний 941 нь буюу 86 хувь нь эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдсан.	100
	3	Хөвгүүд, эрэгтэйчүүдийн эрүүл зөв аж төрөх мэдлэг, хандлага, дадлыг төлөвшүүлэх арга хэмжээг жил бүр зохион байгуулах		Хөвгүүд, эрэгтэйчүүдийг хамруулсан үйл ажиллагааны тоо	1	2	Эрэгтэйчүүдийн дунд 2 удаагийн чуулган, хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, 450 иргэн хамрагдан, 5,4 сая төгрөг зарцуулсан.	100
				Эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдсан эрэгтэй оюутны тоо	90	100	Нийт оюутны тоо 277 ба эрэгтэй 91 оюутан 100 хувь эрүүл мэндийн үзлэгт хамрагдсан.	
Зорилт	1	Аймгийн ДНБ-д соёл урлагийн салбарын эзлэх хувь 2019 онд 0.61 хувь байсныг 2024 онд 0.77 хувьд хүргэнэ.		ДНБ-нд эзлэх өсөлтийн хувь	0.61	0.69	Аймгийн ДНБ-д соёл урлагийн салбарын эзлэх хувь 0.8 хувьтай байна.	100

Арга хэмжээ	1	Соёл, урлагийн салбарын насжилт өндөртэй барилга байгууламжийг шинэчлэх		Тухайн жилд шинээр баригдсан барилгын тоо	0	2	Дэлгэрцогт сумын Соёлын төвийн барилга гүйцэтгэгч компани "Одда ХХК"-нд гэрээний дүн 1,237.2 сая төгрөг, гүйцэтгэлээр 988.9 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. Хаалга цонх суурилуулсан. Хүйтний улирал эхэлсэнтэй холбоотой гадна талын өнгөлгөө хийгдээгүй, дотор засал дутуу. Барилга захиалагчийн товчооноос шалгалт ирж гэрээний хугацааг сунгах үүрэг даалгавар өгсөн. Гүйцэтгэл 90 хувь. 240 хүний суудалтай Цагаандэлгэр сумын Соёлын төвийн барилгын ажлын гүйцэтгэгч “ Хэрмээдэй ” ХХК. Гэрээний дүн 1,228.3 сая төгрөг, тайлант хугацаанд өссөн дүнгээр 750.0 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. Барилгын гадна өрлөг, дээвэр, цонх суулгах ажил дууссан. Дотор заслын ажил эхлэсэн. Ажлын гүйцэтгэл 75 хувьтай түр зогссон. Баянжаргалан сумын соёлын төв 2021-2022 онд ОНХСангийн хөрөнгөөр 101.018.028 сая төгрөгөөр гадна их засварын ажил хийгдсэн.	0
	2	Соёл, урлагийн салбарыг мэргэжилтэй боловсон хүчнээр хангах		Соёл, урлагийн салбарын мэргэжилтэй ажилтны эзлэх хувь	60	64	Соёл, урлагийн байгууллагууд өөрийн зардлаар сурч байгаа ажилтнуудад суралцах үед цалинтай чөлөө олгож, мөн мэргэшүүлэх сургалтуудад	90

							давтан хамруулж ажилласнаар салбарын мэргэжилтэй ажилтны эзлэх хувь 63,6-д хүрсэн нь өмнөх оноос 1,6%-иар өссөн үзүүлэлттэй байна.	
	3	Соёл, урлагийн салбарын ажилтнуудын амьдрах нөхцөлийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх		Дэмжлэгт хамрагдсан ажилтны тоо	0	1	Дундговь аймаг 2022 оныг “Хүний хөгжлийг дэмжих жил” болгон зарласантай холбогдуулан албан хаагчдын нийгмийн баталгааг сайжруулах үүднээс Цагаандэлгэр сумын Соёлын төвийн 1 албан хаагчтай гэрээ байгуулан байрны түрээсийн төлбөр 150.000 төгрөг, гэр бүлд гачигдал гарсан 2 албан хаагчид 250,000 төгрөг, Хулд сумын соёлын төвийн 1 албан хаагчид урт хугацааны эмчилгээнд дэмжлэг үзүүлэн 709,760 төгрөг, Цагаандэлгэр сумын Соёлын төв 5 албан хаагчид түлээ нүүрсний хөнгөлөлт 1,200,000 төгрөгийн дэмжлэгийг 7 албан хаагчдад тус тус үзүүлж ажилласан байна. Орон сууцанд орох хүсэлттэй салбарын албан хаагчдын судалгааг гаргасан. Энэхүү судалгааг үндэслэн ТХДЖТ-ын уран бүтээлч М.Эрдэнэбаяр, Э.Уранжаргал нартай аймгийн Засаг даргын Тамгын газраас 1 жилийн гэрээ байгуулан, хөнгөлттэй нөхцөлөөр орон сууцанд хамруулсан.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 4* Соёлын өвийг хамгаалах**								

Зорилт	1	Бүртгэн баримтжуулж, хамгаалалтад авсан соёлын биет өв 269 байгааг 285-аар нэмэгдүүлнэ.		Хамгаалалтад авсан соёлын биет өвийн тоо	269	388	Дундговь аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газраас 6 дэсийн 6 ширхэг үзмэрийг дагалдах 4 ширхэг хэрэгсэл, Мечта-75-ийн плетик, орос оёдлын машин, бөмбөр зэрэг эд хэрэгсэл тус музейд хэрэглэгдэж байсан анхны тоног төхөөрөмж болох 5 дэсийн 5 ширхэг үзмэр, Сайнцагаан сумын иргэн Г.Оюунтунгалагийн гар аргаар хатгаж урласан орны аравч зэрэг 19 дэсийн 19 үзмэр, Урлагийн гавьяат зүтгэлтэн Б.Ганбатын эдэлж хэрэглэж байсан эд зүйлс болох 6 дэсийн 21 ширхэг үзмэр, Монгол улсын Ардын жүжигчин Нямын Дагийранз агсны шагналын одон медаль, тэмдэг, зарим эд зүйл болох 3 дэсийн 22 ширхэг үзмэр, Монгол улсын Хөдөлмөрийн баатар, Зууны манлай эмэгтэй уртын дуучин Н.Норовбанзад, Ардын жүжигчин Н.Дагийранз нарын хөрөг 2 уран зургийн бүтээлийг сан музейн сан хөмрөгт хүлээн авч бүртгэсэн. Нийт 39 дэсийн 79 ширхэг эд зүйлс үзмэрээр сан хөмрөгөө баяжууллаа. Дундговь аймгийн түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалын улсын тооллогоор улс, аймгийн хамгаалалтад байгаа 43 дурсгалт газрыг тоолж, шинээр 35 дурсгалт газрын 132 дурсгалыг илрүүлсэн. Мөн Сайнцагаан,	100

							Хулд, Цагаандэлгэр, Эрдэнэдалай сумдын иргэдийн гар дээр байгаа болон сүм хийдэд хадгалагдаж байгаа 250 баримтат өвийг бүртгэлд хамрууллаа. Нийт 461 соёлын биет өвийг бүртгэн хамгаалалтад авсан.	
Арга хэмжээ	1	Аймгийн түүх, соёлын өв, байгалийн үзэсгэлэнт газруудыг сурталчлан таниулах Виртуал орчинг бүрдүүлэх		Виртуал орчинг бүрдүүлсэн эсэх Тийм-1 Үгүй-0	0	1	“Юникүе Повер Теч” ХХК-тай “Виртуал өв соёл” төслийг хэрэгжүүлэн, нэг жилийн хугацаатайгаар цахим сошиалаар сурталчилж ажиллахаар гэрээ хийж, Мандалговь хотын төв, Цагаан суварга, Их, Бага газрын чулуу, Дэлгэрийн хийд, Хайлаастын амны үзэсгэлэнт газрууд болон музейтэй цахимаар танилцах боломжийг бүрдүүлэн мэдээллийг цахимд байршуулж, 8669 иргэнд сурталчилж, үйлчилгээ үзүүллээ. С.Буяннэмэхийн 120 жилийн ойн хүрээнд үзүүллэг дэглэн, цахимаар олон нийтэд сурталчилж, түүх соёлоос танилцууллаа. Музейн танхимуудын цахим дэлгэц болон https://www.vrnomadic.mn/vrtours/vr-museum-dundgobi-museum/ цахим хаягаар өв соёлын дурсгалыг тогтмол сурталчиллаа.	100
	2	"Дуу хуурын өлгий" нутгийн онцлог өв соёлыг ирээдүй хойч		Зохион байгуулах	25	25	”Дуу хуурын өлгий” нутгийн залгамж халааг бэлтгэх ажлыг удирдан чиглүүлж, аймгийн	100

		үедээ өвлүүлэн, залгамж халааг бэлтгэх		дугуйлангийн төрлийн тоо			хэмжээнд соёл урлагийн байгууллагуудад уртын дуу, ардын богино дуу, эстрад дуу, хормогчин театр, хуруун хүүхэлдэй, хүүхэлдэйн жүжиг, хөтлөгч, тууль, исгэрээ, хөөмий, монгол уран зураг, сонгодог уран зураг, уран нугаралт, цагариг, жонглёр, дээс, алиалагч, илбэчин, морин хуур, хуучир, ёочин, ятга, төгөлдөр хуур, цахилгаан даралтат хөгжим, цахилгаан гитар, бөмбөр, шатар, даам, оюуны тоглоомын, уран уншлагын нийт 30 төрлийн дугуйланг хичээллүүлж байна. Зарцуулсан төсөв 6.393.420 төгрөг зарцуулсан.	
				Дугуйланд хамрагдсан хүүхдийн тоо	393	420	ТХДЖТ, ТТХТ-ын дэргэд ардын бүжгийн дугуйланд 68, уртын дуу–57, ардын богино дуу-48, эстрад дуу-15, хормогчин театр 15, хуруун хүүхэлдэй 17, хүүхэлдэйн жүжиг 9, хөтлөгчийн сургалт 4, тууль, исгэрээ-32, хөөмий 6, зураг-31, цирк-16, морин хуур-28, ятга 8, ёочин 6, хуучир 2, төгөлдөр хуур 6, бөмбөр 23, цахилгаан хөгжим 13, уран уншлага-24, нийт 428 хүүхэд, соёлын төвүүдийн дэргэд ардын богино дуу, уртын дуу, морин хуур, ардын бүжиг, ардын хөгжим, шатар, даам, оюуны тоглоомын, уран уншлагын 9 төрлийн дугуйланд 526, нийт аймгийн хэмжээнд 30	

							төрлийн дугуйланд давхардсан тоогоор 954 хүүхдийг хамруулж сургалаа.	
	3	Аймгийн түүхэн онцлог ёс заншил, зан үйл, өв уламжлал, түүх, соёлын дурсгалуудыг шингээсэн баримтат өвийг бий болгох		Баримтат уран сайхны кино хийсэн эсэх Тийм-1 үгүй-0	0	1	Аймгийн баримтат кино бүтээх ажлын хэсгийн нарийн бичгийн даргаар томилогдон, киноны зохиолч, найруулагч, ажлын хэсгийн дарга гишүүдтэй хамтран ажиллалаа. Шаардагдах төлөвлөгөө, судалгааг цаг тухай бүрт боловсруулан гаргаж, мэдээллээр хангаж, үйл ажиллагааны талаар цахим болон цаасан архив үүсгэлээ. Киноны зохиолыг аймгийн Засаг даргын зөвлөлийн гишүүд, ажлыг хэсгийн гишүүдэд танилцуулан, саналыг 3 удаа авч нэгтгэн зохиолчид хүргэлээ. Кино зохиолч Т.Нансалмаад ажлын хөлс 7 сая төгрөгийг гэрээ байгуулсны үндсэн дээр олгож ажиллалаа. Найруулагч Ононбатад холбогдох албан бичгийг боловсруулан хүргэлээ. Намрын зураг авалт Адаацаг, Дэлгэрцогт сумын нутагт адууны өв соёлтой холбоотой хийгдлээ.	0
Зорилт	2	2020 онд аймгийн нийт өрхийн 38.1 хувь нь угийн бичиг хөтөлж байгааг 2024 онд 24 хувиар нэмэгдүүлнэ.		Угийн бичгээ хөтөлсөн өрхийн эзлэх хувь	38.1	50.1	Соёл, урлагийн салбарын байгууллагуудын үйл ажиллагаанд угийн бичиг хөтлөхтэй холбоотой аяныг 14 суманд өрнүүлж, 37 удаагийн сургалтад 9261 иргэнийг хамруулж, 1856 ширхэг зөвлөмж,	22,5

							гарын авлага тарааж ажилласан. Үүний үр дүнд 437 өрх шинээр угийн бичгээ хөтөлж эхэлсэн. Одоогийн байдлаар аймгийн хэмжээнд 6053 өрх угийн бичиг хөтөлсөн нь нийт өрхийн 40,8 хувь нь болж байна.	
Арга хэмжээ	1	Иргэдийн угийн бичиг хөтлөх мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх		Сургалт, мэдээлэлд хамрагдсан иргэдийн тоо	8149	10149	Иргэдэд угийн бичиг хөтлөх арга зүйн 27 удаагийн сургалтыг явуулж 9261 иргэн хамруулан 26 удаагийн зөвлөгөө, 452 ширхэг гарын авлага тарааж ажилласан.	55,6
	2	Угийн бичиг хөтлөх ажлын үр дүнг үнэлж, дүгнэх		Дүгнэх үйл ажиллагааг зохион байгуулсан эсэх Тийм-1 Үгүй-0	0	1	Соёл, урлагийн салбарын 18 байгууллагын 72 ажилтныг хамруулан угийн бичгийн болзлын төслийг танилцуулж хэлэлцүүлэг хийлээ. Хэлэлцүүлгээс гарсан саналыг тусган “Угийн бичигтэн өрх” шалгаруулах болзлыг боловсруулан, аймгийн Засаг даргын 2022 оны 11 дүгээр сарын 04-ний өдрийн А/440 дүгээр захирамжаар батлуулж, бүх сумдад хүргүүлснээр анхан шатны шалгаруулалтыг сум орон нутагтаа хийж, тус болзлыг хангасан 6 сумын 16 өрхийн угийн бичгийг хүлээн авч дээрх болзлын дагуу дүгнэлээ.	100
***Үндсэн чиг үүргийн нэр: 5* Хүн амд боловсролын үйлчилгээ үзүүлэх**								
Зорилт	1	Сургалтын чанарын үнэлгээний дунджийг 2019 онд 39.1 хувь байсныг 2024 онд 49 хувьд хүргэнэ.		Боловсролын чанарын үнэлгээ Хувь	39.1	45	Сургалтын чанарын үнэлгээний дундаж 2022 оны байдлаар 39,5 хувьтай байна.	6.7

Арга хэмжээ	1	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх		СӨБ-ын хамран сургалтын хувь	72.5	74	2022-2023 оны хичээлийн жилийн 2-4 настай хүүхдийн хамран сургалт 74,9 хувь байна. 5 настай хүүхдийн хамран сургалтын хувь 84,6 байгаа нь өмнөх оныхоос 0,4 хувь өссөн үзүүлэлттэй байна.	100
	2	Шаардлагатай суманд шинээр цэцэрлэгийн барилга барих		Хөрөнгө нь шийдвэрлэгдсэн цэцэрлэгийн тоо	2	3	2023 оны улсын төсөвт Сайнцагаан сумын 2 дугаар цэцэрлэгийн барилга 2,470.4 сая, Дэлгэрцогт сумын 2 дугаар цэцэрлэгийн барилга 2,287.4 сая нийт 4,757.8 сая төгрөгийн санхүүжилтийг төсөвт тусгуулснаар шилжин хэрэгжиж байгаа 3 барилгаас 2 барилгын төсөв бүрэн суугдсан байна.	100
	3	Шаардлагатай сумдуудад хувилбарт сургалтыг зохион байгуулах		Хувилбарт сургалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	-	300	Энэ хичээлийн жилд хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хувилбарт сургалтыг 6 сумын 184 хүүхдийг хамруулан хамран сургалтын хувийг нэмэгдүүлсэн байна.	30
				Шинээр нэмж ашиглалтад оруулсан гэр цэцэрлэгийн тоо	5	1	2022 онд БШУЯ-аас явуулын багшийн үйлчилгээгээр хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх бодлого барьж ажилласан. Гэр цэцэрлэг нэмэгдээгүй.	
	4	ЕБС-ийн бага, суурь боловсролын хамран сургалтыг нэмэгдүүлэх		Бага, суурь боловсролын хамран сургалтын хувь	91.6	94.5	2021 оны жилийн эцсийн хүн амын тоотой харьцуулсан судалгаагаар Бага боловсролын хамран сургалт 94,3, суурь боловсролын хамран сургалт 96,1 байна. Аймгийн хэмжээний бага, суурь боловсролын хамран сургалтын дундаж хувь 95,1 хувь байна. emongolia системээс хаяг	100

							харьяалал татдаг болсонтой холбоотой хамран сургалтын хувь өмнөх жилүүдээс 3,7 хувь өссөн байна.	
	6	Шаардлагатай сумдад шинээр сургуулийн барилга барих		Шинээр ашиглалтад орсон сургуулийн тоо	2	1	Говийн-Ирээдүй цогцолбор сургуулийн барилгын гүйцэтгэл 45 хувьтай байна. Сайхан-Овоо сумын сургуулийн барилгын ажил 95 хувийн гүйцэтгэлтэй 2022 оны 12 сард ашиглалтад оруулж комисс хүлээж авлаа. Сайнцагаан сумын Хүмүүнлэг сургуулийн 640 хүүхдийн сургуулийн барилгын ажлын гэрээ байгуулагдаж, буулгалтын ажил хийгдсэн байна.	100
	7	Сургууль бүрт хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхим, байгалийн ухааны хичээлийн кабинетыг байгуулах		Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхимын тоо	-	2	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллах танхимыг Мандал, Говийн-Ирээдүй, Хулд, Өндөршил, Сайхан-Овоо, Дэрэн сумын сургуулийн байр болон дотуур байранд байгуулж, үйл ажиллагаагаа явуулж байна.	100
				Байгалийн ухааны кабинетын тоо	3	9	Аймгийн ерөнхий боловсролын 9 сургууль хими, биологи, физик, багын байгалийн ухааны 11 кабинетыг шинээр байгуулж, байгалийн ухааны хичээлийн сургалтын чанарыг ахиулах материаллаг баазыг бүрдүүлэхэд 2022 онд 23,9 сая төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулсан байна.	
	8	Оюутан суралцагчтай гэрээ хийх замаар нэн шаардлагатай		Гэрээ байгуулсан оюутны тоо	-	8	Аймгийн боловсролын салбарын 41 байгууллагаас 2022-2024 онд дутагдалтай байгаа багш нарын	100

		мэргэжлийн багшийн хангалтыг нэмэгдүүлэх					судалгааг авч, нэгтгэн ЕБС-иудад 2022 онд 50, 2023 онд-17, 2024 онд 17 мэргэжлийн багшийн дутагдал үүсэх судалгаа гараад байна. Иймд орон нутагтаа хүний нөөцийн бодлогын хүрээнд МУБИС, МУИС-д суралцаж байгаа 1-4-р дамжааны нутгийн оюутнуудын судалгааг авч, МУБИС-ийн Оюутны албатай хамтран аймгийн харьяат 3-р дамжааны 9 оюутантай цахим уулзалт хийж, аймгийн 8 сургууль, цэцэрлэгийн удирдлагууд оролцон ажлын байрны саналыг хүргүүлэн ажиллаж, 2021-2022 оны хичээлийн жилд 3 оюутантай, 2022-2023 оны хичээлийн жилд 6 оюутантай гэрээ байгуулсан нь хүний нөөцийг бүрдүүлсэн арга хэмжээ болсон. Гэрээгээр төгсөж ирсэн оюутнууд Мандал, Говь-Угтаал, Дэлгэрхангай сумын сургуулиудад багшилж байна.	
	9	Гадаад хэл болон байгалийн ухааны судлагдахууны багш нарыг гадаад улсад болон дотоодод урт хугацаанд мэргэжил дээшлүүлэх		Мэргэжил дээшлүүлсэн багшийн тоо	4	8	Сайнцагаан сумын ЭДЦС-ийн 2 багш Английн International House of London байгууллагын 2 сарын мэргэжил дээшлүүлэх цахим сургалт, Цэгцбилиг сургуулийн орос хэлний багш Санктпетер бургийн их сургуулийн ТРКИ сургалтад, аймгийн БШУГ-ын 1 мэргэжилтэн Солонгос улсад цахим хэрэглэгдэхүүн ашиглан сургалтын үйл ажиллагаа зохион байгуулах сургалтад тус тус	100

							хамрагдаж гэрчилгээ авч, ажлын байрнаасаа гадаад орны туршлагаас суралцсан ажил болов. Гадаад хэлний 12 багшийг зуны амралтаар нь мэргэжил дээшлүүлэх вакум сургалтад хамруулсан.	
	10	12-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн баримжаа олгох сургалт, зөвлөгөө, сорилыг үе шаттай зохион байгуулах		ЭЕШ-ын 10 хичээлийн дундаж оноо	498,4	502	БШУГ-ын Даргын баталсан хуваарийн дагуу 2 удаагийн сорилыг зохион байгуулж, 10 судлагдахууны сорилын даалгаврын гүйцэтгэлийг цахимаар танилцуулсан. Аймгийн Засаг даргын дэмжлэгээр хэрэгжүүлж байгаа Elab цахим сайтад БДБ олгож байгаа 8 сургуулийн 189 сурагчийн бүртгэлийг дахин сэргээн, тухайн сурагчдыг хариуцан ажиллах мэргэжлийн багш нарыг сайтад холбон ажиллуулсан. 2022 оны ЭЕШ-ын дундаж 509,59 оноотой шалгагдсан нь зорилтод түвшинд хүрсэн байна.	100
	11	Чадварлаг багш арга хэмжээг хэрэгжүүлэх		Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	-	65	Чадварлаг багш хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг сургууль, цэцэрлэг бүр батлан, 2022 оны 11 сарын 1-ний байдлаар цэцэрлэгүүдийн гүйцэтгэлийн дундаж 82, сургуулийнх 85 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд 12 сургууль, цэцэрлэгийн 143 багш арга туршлагаа түгээн дэлгэрүүлж, 17	100

							судлагдахууны мэргэжлийн хөгжлийн бүлэг байгуулагдан ажилласан багаараа багш нар хөгжиж, шинэ арга зүйг бий болгосон ажил болсон байна.	
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 6 **Хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, дэмжих**								
Зорилт	1	Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийн тоног төхөөрөмжийн хангалт 2019 онд 85.0 байсныг 2024 онд 86.7 хувьд хүргэнэ.		Тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	85.0	85.9	Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт Эрүүл мэндийн яамны хөрөнгө оруулалтаар "Эрүүл мэндийг дэмжих төв"-ийн үйл ажиллагаанд зориулан 1,152,2 тэрбум төгрөгийн зөөврийн ЭХО аппарат, тархины доплер, чих хамар хоолойн эмчийн иж бүрдэл зэрэг 41 төрлийн, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 11 нэр төрлийн 370,9 сая төгрөгийн, Эрүүл мэндийн сайд орон нутагт ажиллахдаа 51,8 сая төгрөгийн ЭХО аппарат, "Хүнну ресорус" ХХК-н нийгмийн хариуцлагын хүрээнд 2,5 сая төгрөгийн хүчилтөрөгч өтгөрүүлэгч тус тус олгосон. Мөн Зооноз өвчин судлалын төвд 14,6 сая төгрөгийн EliZa уншигч, гүн хөлдөөгч, 500,0 мянган төгрөгийн автомакс зэрэг тоног төхөөрөмжүүдийг олголоо. Өрх, сумдын Эрүүл мэндийн төвүүдэд биохими, бүрэн болон хагас автомат анализатор, 3 партын гематологийн анализатор, EliZa уншигч, гүн хөлдөөгч, шүдний кресло/ком/, автоклав зэрэг 40 нэр төрлийн 644,7 сая төгрөгийн, Орон	100

							нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 61,0 сая төгрөгийн, “Хүннү ресорус” ХХК-н нийгмийн хариуцлагын хүрээнд 17,5 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжүүдийг тус тус олгоод байна. Нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн хангалт 90,6 хувьд хүрлээ.	
Арга хэмжээ	1	Сумдын эрүүл мэндийн төвүүдийг мобайл технологиор хангах		Хангагдсан сумдын тоо	4	4	Говь-угтаал, Баянжаргалан, Өндөршил, Сайхан-овоо, Өлзийт, Дэлгэрхангай сумдын эрүүл мэндийн төвүүдэд 60,0 сая төгрөгийн үнэ бүхий мобайл технологиор хангагдлаа. Ингэснээр 10 сум Мобайл технологиор хангагдаад байна.	100
	2	Эмнэлэг эрүүл мэндийн төвүүдийг оношилогоо, эмчилгээний дэвшилтэт тоног төхөөрөмжөөр хангах		Тоног төхөөрөмжийн хангалт Хувь	85.0	86.0	Өрх, сумдын Эрүүл мэндийн төвүүдэд биохими, бүрэн болон хагас автомат анализатор, 3 партын гематологийн анализатор, EliZa уншигч, гүн хөлдөөгч, шүдний кресло/ком/, автоклав зэрэг 40 нэр төрлийн 644,7 сая төгрөгийн, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр 61,0 сая төгрөгийн, “Хүннү ресорус” ХХК-н нийгмийн хариуцлагын хүрээнд 17,5 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийг тус тус олголоо. Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмжийн хангалт 88,5 хувь боллоо.	100
	3	Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийн автомашины		Автомашины хангалт хувь	90	93	Түргэн тусламжийн автомашины парк шинэчлэлт хийх ажлын	66,6

		парк шинэчлэлт, багийн эмч нарын унааг үе шаттай хийж, түргэн тусламжийн автомашиныг яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмжөөр тоноглох					хүрээнд Дэлгэрхангай, Луус сумдын Эрүүл мэндийн төвд улсын төсвийн 92,9 сая төгрөгийн санхүүжилттэйгээр Фургон автомашин, аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт 157,6 сая төгрөгийн иж бүрэн тоноглогдсон автомашин, Уламжлалт анагаах ухааны Нэгдсэн эмнэлэг, Эрдэнэдалай, Хулд сумдын Эрүүл мэндийн төвд улсын төсвийн 66,0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Probox суудлын автомашиныг шинээр тус тус олголоо. Автомашины хангалтын хувь 98,3 хувьд хүрлээ.	
				Тоноглосон автомашины тоо	1	2	Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт Эрүүл мэндийн яамны хөрөнгө оруулалтаар 157,6 сая төгрөгийн өртөг бүхий түргэн тусламжийн иж бүрэн тоноглогдсон эмнэлгийн автомашиныг олгож, Дэлгэрхангай, Баянжаргалан Эрдэнэдалай, Говь-Угтаал сумдын эрүүл мэндийн төвүүдийн түргэн тусламжийн автомашиныг нийт 15,2 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжөөр тоноглолоо.	
				Багийн эмчийн унааны Тоо	1	8	Хийгдээгүй.	
Зорилт	2	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанарын үзүүлэлтийг 2020 онд 83.0 байсныг 2024 онд 85.0 хүргэнэ.		Чанарын үзүүлэлтийн Хувь	83.0	84.0	Аймгийн хэмжээнд эмнэлгийн тусламж үйлчилгээнд 58 төрлийн нийт 2,234,7 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмж олгогдож эмчилгээ үйлчилгээнд ашиглаж байна. Нийт 1015 үйлчлүүлэгчдээс сэтгэл ханамжийн судалгаа авч	100

							дүгнэхэд эерэг үзүүлэлт 0,1 хувиар өсөж, муу үзүүлэлт 0,1 хувиар буурсан байна. Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг нь Эрүүл мэндийн сайдын тушаалын дагуу QR код уншуулан иргэдээс сэтгэл ханамжийн судалгааг авч байна. Хэрэглэгчийн үнэлгээний сайн үзүүлэлт 93,0 хувьтай байна.	
Арга хэмжээ	1	Явуулын тусламж, үйлчилгээгээр алслагдсан сум багийн иргэдийг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулах		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдсан иргэдийн эзлэх хувь	29.7	31.8	Улаанбаатар хотын Лев-Мед ХХК-тай хамтран Хулд, Адаацаг, Сайхан-Овоо, Дэлгэрхангай, Эрдэнэдалай сумдад дотор, эмэгтэйчүүд, ЭХО, уушги харшил, зүрх судасны цахилгаан бичлэг, оношилгоог алслагдсан сумын 3344 иргэдэд явуулын амбулаторийн тусламж үйлчилгээг үзүүллээ. Нийт үзүүлсэн иргэдийн 62,0 хувь нь ковидын дараах хам шинж, 29 хувь нь амьсгалын замын үрэвсэл, 10,1 хувь нь тоосны харшил, 9,7 хувь нь арьсны харшил, 32,5 хувь нь даралт ихсэх, 20,0 хувь нь цээжний бах, 23,9 хувь нь бөөрний үрэвсэл, 21,9 хувь нь нойр булчирхайн үрэвсэл, 19,67 хувь нь ходоодны архаг үрэвсэл тус тус оношлогдсон байна. Бөөрний хавдар 3-ийг илрүүлэн 3 дахь шатлалын эмнэлэгт илгээлээ. Аймгийн хэмжээнд эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвүүдийн урьдчилан	100

							сэргийлэх үзлэгийн хамрагдалтын хувь 34,2 байна.	
				Өвчлөл илэрсэн иргэдийн эрүүлжилтийн хувь	26.0	28.0	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 20,0 сая, Глобал сангийн 2,8 сая, нийт 22,8 сая төгрөгийн санхүүжилтээр 9 суманд “Сүрьеэгийн ирээдүйн төлөө хамтдаа” уриан дор сүрьеэ, бэлгийн замаар дамжих халдварын идэвхтэй илрүүлэг үзлэгийг зохион байгуулж, бэлгийн замаар дамжих халдвар болон ХДХВ/ДОХ-ын илрүүлэх шинжилгээ, сүрьеэ 1604 иргэнээс шинжилгээ авч тэмбүүгийн халдвар зэрэг 150 тохиолдол, баталгаажуулах шинжилгээгээр хуучин халдварын 136 тохиолдлыг тогтоож, шинэ 14 тохиолдлыг илрүүлэн 100 хувь эмчилгээнд хамруууллаа. Үзлэг оношилгоо эмчилгээнд нийт 6524 иргэд хамрагдсан бөгөөд өвчлөл илэрсэн иргэдийн эрүүлжилтийн 30 хувьтай нарийн мэргэжлийн эмч нарын явуулын үзлэгт хамруулсан хүн амын эзлэх хувь 13,7, нийт давхардсан тоогоор 14 суманд үзлэг хийсэн.	
	2	Хот хоорондын зам дагуу болон алслагдсан сумдад яаралтай тусламжийн цэг байгуулах		Цэг байгуулсан сумдын тоо	1	1	Хулд, Дэлгэрцогт, Луус сумдад яаралтай тусламжийн 3 цэгийг байгуулснаар авто осол 29, бусдад зодуулсан 6, хугарал бэртэл 7, нохойд уруулсан 5, түлэгдэлт 6, хурц зүйлийн нөлөөтэй гэмтэл 5, угаартсан 1	100

							мориноос унасан 2 зэрэг нийт 62 хүнд яаралтай тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн.	
	3	Олон улсын эмнэл зүйн UP TO DATE ‘програмыг эмч бүр ашиглах,алсын зайн оношлогоо, зөвлөгөө авах нөхцөлийг бүрдүүлж эмч нарыг комьпютер тоног төхөөрөмжөөр хангах		Ашиглалтын хувь	0	80	Олон улсын эмнэлзүйн Up To Date программд байгууллагынхаа компьютероос чөлөөтэй бүртгүүлж хандах боломжийг бүрдүүлэх үүднээс эмнэлэг эрүүл мэндийн төвүүдээс интернэтийн гадаад хаяглалтын судалгааг авч нэгтгэн Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвд хүргүүллээ. Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвтэй хамтран эмч эмнэлгийн мэргэжилтнүүдэд 2 удаагийн цахим сургалтыг зохион байгуулж сургалтад нийт 99 эмч мэргэжилтнүүд хамрагдлаа. UP TO DATE цахим платформыг нийт 110 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ашиглаж, нийт ашиглавал зохих эмч мэргэжилтнүүдийн 90,0 хувь нь ашиглаж байна	100
				Хангалтын хувь	45	80	Эрүүл мэндийн газар, 15 сумын Эрүүл мэндийн төвүүдэд оношилгоо, эмчилгээ, зөвлөгөө, бүртгэл мэдээлэлд зориулан улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар нийт 56,1 сая төгрөгийн үнэ бүхий суурин 24, зөөврийн 17, нийт 41 компьютероор хангагдсан. Эрүүл мэндийн газар алсын зайн сургалт мэдээллийн иж бүрэн тоног төхөөрөмжөөр хангагдаж, өрх сумдын Эрүүл мэндийн төвүүдтэй зайнаас холбогдох	

							боломж бүрдсэн. Хангалтын хувь 100	
	4	Эхийн эндэгдэлгүй ажиллаж, хүүхдийн тусламж үйлчилгээний чанарыг сайжруулж 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг бууруулах		Эхийн эндэгдэл /100 000 амьд төрөлт/Просанти миль	0	0	Жирэмсний хяналтын чанарын сайжруулах ажлын хүрээнд аймгийн төвийн 2 өрх, Дэрэн сумын эрүүл мэндийн төвийн эх баригчдыг "Ажлын байрны дадлагажуулах 10 хоног"-ийн сургалтад цахимаар 2, танхимын сургалт 1 удаа тус тус хамрууллаа. Жирэмсний хяналтад шинээр 575 жирэмсэн эх хамрагдсанаас жирэмсний эрт үеийн хяналт 93,2 хувьтай байна. Эхний 10 сарын байдлаар нийт 555 эх төрсөн бөгөөд нийт төрөлтийн 94,6 хувь нь аймгийн нарийн мэргэжлийн эмчийн хяналтад төрж, жирэмсэн төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл бүртгэгдээгүй. Эхийн эндэгдлийн тохиолдол бүртгэгдээгүй.	100
				5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлт/Промиль	10.0	9.5	5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд) 7,2 промиль байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 5,2 промилиор буурсан үзүүлэлттэй байна.	
Зорилт	3	Халдварт бус өвчлөлийн түвшинг 2020 оны 7441.5 байсныг 2024 онд 7241.5 болгож бууруулна.		10000 хүн амд ногдох халдварт бус өвчлөлийн түвшин Промиль	7441.5	7341.5	10000 хүн амд халдварт бус өвчний түвшин 7281,5 промиль байна.	100

Арга хэмжээ	1	Иргэн, өрх гэр бүл, байгууллага, хамт олонд түшиглэн эрүүл мэндэд ээлтэй орчинг бүрдүүлэх.		Эрүүл мэндийг дэмжигч эрүүл мэндээ дээдлэгч иргэний тоо	37	43	Монгол Улсын Засгийн Газрын 2001 оны 224 дүгээр тогтоолын дагуу 2022 онд “Охид, эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэнд”, “Эрчүүдээ хайрлая”, “Давсны хэрэглээгээ багасгая”, “Идэвхтэй дасгал хөдөлгөөний ач тус”, “Архи, тамхи хорт зуршлаас татгалзъя” зэрэг өдрүүдийг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулж, нийт 36670 хүнд мэдээлэл сургалт сурталчилгаа хийж, 25 удаа сургалт зохион байгууллаа. Иргэдэд эрүүл амьдралын зөв зан үйл төлөвшүүлэх зорилгоор “Илүүдэл жингүй Эртэч Монгол” 3 сарын аян, “Зөвийг хэвшүүлье” 45 хоногийн аянд байгууллага, аж ахуй нэгж, холбоо, клубийн 37679 иргэнийг хамруулан, мэдээлэл сургалт сурталчилгааг нийт хүн амын 82.3 хувьд хүргэлээ. “Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага”, шалгаруулах болзолт уралдааныг зарлаж, журам, шалгуур үзүүлэлтийн дагуу 2 материал ирүүлж, үнэлгээ хийж шалгаруууллаа. Ингэснээр Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага 38 болж нэмэгдэв.	58,3
				Хог хаягдлын автоклаваар хангагдсан ЭМБ-ын тоо	0	5	Халдвар хамгаалал эрүүл ахуйн шаардлага хангах зорилгоор эрүүл мэндийн төвүүдэд нийт 15 автоклаваар хангагдсан бөгөөд аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт	

							зориулалтын автоклав байхгүй байна. Автоклавын хангалт 93,7 хувьтай байна.	
	2	Хүн амын дунд өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан болж буй өвчлөлийг бууруулах олон талт арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх .		Урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулсан хүн амын хувь	29.7	33.6	“Хүн амыг нас, хүйс, эрүүл мэндийн эрсдэлд суурилсан халдварт болон халдварт бус өвчний урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэг, шинжилгээ, оношилгоо”-нд 0-17 насны 16752 хүүхэд хамруулахаас 90-ээс доошгүй хувийг, насанд хүрэгчдийн 4 насны багцын үзлэгт хамрагдвал зохих нийт 30790 хүнээс 30-аас доошгүй хувийг хамруулахаар төлөвлөж урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хамрагдалт 34,2 хувьтай байна.	93,7
				Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь	57.8	62.6	2022 оны байдлаар зонхилон тохиолдох халдварт бус өвчлөл артерийн гипертензийн эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдвал зохих 12078 иргэнээс 7839 буюу (64,9%), чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдвал зохих 12974 иргэн хамрагдахаас 7810 буюу (60,2%), умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдвал зохих 2568 иргэн хамрагдахаас 1610 буюу (62,6%), хөхний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 8449 иргэн хамрагдахаас 4993 буюу (59,1%) хамрагдаж, аймгийн хэмжээнд эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалт 61.7%-тай байна. Эрт илрүүлэг үзлэгээр артерийн	

							гипертензитэй 68, чихрийн шижинтэй 9 иргэнийг тус тус илрүүлэн хяналтад авлаа.	
				Эрүүл мэндийн боловсрол олгосон хүн амын эзлэх хувь	59.4	69.4	Монгол Улсын Засгийн Газрын 2001 оны 224 дүгээр тогтоолын дагуу 2022 онд “Охид, эмэгтэйчүүдийн эрүүл мэнд”, “Эрчүүдээ хайрлая”, “Давсны хэрэглээгээ багасгая”, “Идэвхтэй дасгал хөдөлгөөний ач тус”, “Архи, тамхи хорт зуршлаас татгалзъя” зэрэг өдрүүдийг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулж, нийт 36670 хүнд мэдээлэл сургалт сурталчилгаа хийж, 25 удаа сургалт зохион байгууллаа. Иргэдэд эрүүл амьдралын зөв зан үйл төлөвшүүлэх зорилгоор “Илүүдэл жингүй Эртэч Монгол” 3 сарын аян, “Зөвийг хэвшүүлье” 45 хоногийн аянд байгууллага, аж ахуй нэгж, холбоо, клубийн 37679 иргэнийг хамруулан, мэдээлэл сургалт сурталчилгааг нийт хүн амын 82.3 хувьд хүргэлээ.	
	3	Нийгмийн эрүүл мэндийн онцгой байдлын үеийн нөөцийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ шуурхай авах чадавхийг бүрдүүлэх, халдварт өвчнөөс урьдчилан		Гамшгийн үеийн эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийн хангалтын хувь	50.0	55.8	Коронавируст халдварт өвчний үед эм, эмнэлгийн хэрэгслийн 18 нэр төрлийн 10 хоногийн нөөцтэй байна. Гамшгийн үеийн бэлэн байдлын нөөцийн хангалт 85,4, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийн хангалт 86,7 хувьтай байна.	100

		сэргийлэх, дархлаажуулах үйл ажиллагааг өргөжүүлэх.		Гамшгийн үеийн тоног төхөөрөмжийн хангалтын хувь	78.0	82.9	Аймгийн хэмжээнд гамшгийн үеийн тоног төхөөрөмжийн хангалт 90,3 хувьтай байна.	
				Дархлаажуулалтын хамралтын хувь	94.4	95.5	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төвөөс товлолын болон нэмэлт дархлаажуулалтад шаардлагатай вакцин, биобэлдмэл, тариур дагалдах хэрэгслийг улирал тутамд татан авч аймгийн хэмжээний нөөцийг бүрдүүлэн тасалдал үүсгэлгүй ажиллалаа. Товлолын дархлаажуулалтын үйл ажиллагааг Нэгдсэн эмнэлэг 1, сумын эрүүл мэндийн төвийн 15 дархлаажуулалтын цэгээр тус тус зохион байгуулж байсан ба энэ жил өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд шинээр дархлаажуулалтын 2 цэгийг нээж, аймгийн хэмжээнд дархлаажуулалтын 18 цэгтэй боллоо. 2022 оны байдлаар заавал хийх товлолын дархлаажуулалтын хамралт 95,6 хувь байна.	
Ерөнхий чиг үүргийн нэр: 10 **Хүнс, хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ**								
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 1. Газар тариалангийн бодлого зохицуулалт: газар тариалангийн тариалангийн үйлдвэрлэлийн тогтвортой хөгжлийг хангах, эрчимжүүлэх								
Зорилт	1	Орон нутгийн хүн амын төмс, хүнсний ногооны хэрэгцээний 30 хувийг хангана.	УТ-15,5 ОНТ-10 8,0	Хангамжийн хувь	17,7	23	Аймгийн жишсэн дундаж хүн амын хэрэгцээт төмс , хүнсний ногооны хэрэгцээний 20,2 хувийг хангаж байна.	47,1

<table>
<tr><td rowspan="4">Арга хэмжээ</td><td rowspan="2">1</td><td rowspan="2">Төмс тариалсан талбай болон хураан авсан ургацын хэмжээг нэмэгдүүлэх</td><td rowspan="4">Хувийн хэвшил-35,8</td><td>Тариалсан талбайн хэмжээ га</td><td>27</td><td>30</td><td>Хаврын тариалалтыг төмс 29.4 га-д тариалаад байна.</td><td rowspan="2">69,8</td></tr>
<tr><td>Хураан авсан ургацын хэмжээ тн</td><td>238</td><td>274</td><td>Төмс 29.4 га-аас 239 тн-ийг хураан авсан байна.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2</td><td rowspan="2">Хүнсний ногоо тариалсан талбай болон хураан авсан ургацын хэмжээг нэмэгдүүлэх</td><td>Тариалсан талбайн хэмжээ га</td><td>16,2</td><td>18,2</td><td>Хаврын тариалалтыг 21.5 га-д хийж ургац хураалтын ажлыг зохион байгуулсан.</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td>Хураан авсан ургацын хэмжээ тн</td><td>131</td><td>145,4</td><td>Хүнсний ногоо 21,5 га-аас 176,2 тн-ийг хураан авсан байна.</td></tr>
<tr><td colspan="9">Үндсэн чиг үүргийн нэр: 2. Хүнсний үйлдвэрийн хөгжлийн бодлого зохицуулалт: Хүнсний болон хоол үйлдвэрлэлд үнэ цэнийн болон кластерийн сүлжээг хөгжүүлэх, хүн амын хүнсний хангамжийг тогтворжуулах</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Зорилт</td><td rowspan="2">1</td><td rowspan="2">Мах сүүн сүүн бүтээгдэхүүний орон нутгийн үйлдвэрлэлийн хэмжээ 2020 онд 325,1 тн байсныг 2024 онд 482,2 тн-р нэмэгдүүлж хангамжийн хувийг 36,9 хувьд хүргэнэ.</td><td></td><td>Үйлдвэрлэлийн хэмжээ тн</td><td>325,1</td><td>392,5</td><td>Орон нутгийн үйлдвэрлэлээр нийт 4 нэр төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байна. Хүн амын хэрэгцээт талх нарийн боов-215,6 тонн мах, махан бүтээгдэхүүн -359,8 тонн сүү,сүүн бүтээгдэхүүн -7,4 мян.л-ийг үйлдвэрлэж өндөг 47,2 тонныг үйлдвэрлэж нийт 622,6 тонн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлээ.</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td></td><td>Хангамжийн хувь</td><td>19,6</td><td>23,9</td><td>Хүн амын хэрэгцээт талх нарийн боов- 215,6 тонныг үйлдвэрлэж -8,5 хувийг, мах, махан бүтээгдэхүүн -359,8 тонныг үйлдвэрлэж -21,3 хувийг сүү,сүүн бүтээгдэхүүн -7,4 мян.л-ийг үйлдвэрлэж 0,2 хувийг, өндөг 47,2 тонныг үйлдвэрлэж 16,8 хувийг тус тус хангасан байна. Нийт 46,7 хувийг орон нутгийн үйлдвэрлэлээр хангасан.</td></tr>
</table>

Арга хэмжээ	1	Үйлдвэр цехэд бэлтгэсэн мах, махан бүтээгдэхүүнийг хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлэх	-	Бэлтгэсэн махны хэмжээ Тн	321,4	388,0	Сайнцагаан суманд үйл ажиллагаа эрхэлдэг “ЭЭТМО” ХХК, “Их Хайрхан Мандал” ХХК-ны мал төхөөрөх цехэд 341,8 тн мах, мөн тус сумын бууз баншны үйлдвэрлэл эрхэлдэг 4 иргэн 18 тн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, нийт 359,8 тн мах махан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн байна.	58
	2	Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан сүүний хэмжээг нэмэгдүүлэх	-	Нийлүүлсэн сүүний хэмжээ Мян.л	3,7	4,5	Мандалговь Хүнс ХХК-ны “Сүүн бүтээгдэхүүний” цех нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулж байна. Тус цех нь энэ онд сүүн бүтээгдэхүүнийг шингэн сүүнд шилжүүлснээр 7,4 мян,л сүүг үйлдвэрийн аргаар боловсруулж ингэний хоормог 0,28 тн, хорхой ааруул 0,72 тн-ыг тус тус үйлдвэрлэж эрүүл ахуй, чанар стандартын шаардлагад нийцсэн сав баглаа боодолтой хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлж байна.	100
Үндсэн чиг үүргийн нэр: 3 Хөнгөн, *Жижиг, дунд үйлдвэр, үйлчилгээ, хоршооны* хөгжлийн бодлого, зохицуулалт: Хөнгөн үйлдвэр, Жижиг, дунд үйлдвэр, ахуйн үйлчилгээ, хоршооны салбарт кластерын сүлжээг хөгжүүлэх								
Зорилт	1	Хөдөө аж ахуй, үйлдвэрлэлийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь 2019 онд 17,5 хувь байсныг 2024 онд 23.3 хувьд хүргэнэ.		ДНБ-д эзлэх хувийн өсөлт хувь	17.5	20.3	Аймгийн дотоод нийт бүтээгдэхүүнд үйлдвэрлэлийн салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний эзлэх хувь 14.3 хувьтай байна.	0
	1	Арьс ширний анхан шатны тордолтын цех байгуулах		Цехийн тоо	1	2	Арьс нэхий элдэх, эсгий боловсруулахаар төслөө ирүүлсэн Өлзийт, Сайнцагаан сумдын Баян булаг өрнөх, Талын	100

Арга хэмжээ							цагаан эсгий хоршоодод ХХС-аас 70,0 сая төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээл олгож, Гурвансайхан сумын Голын цагаан овоо хоршоо шинээр байгуулагдаж арьс шир боловсруулах анхан шатны үйлдвэрлэл эрхэлж 12 ажлын байр бий болгоод байна.	
				Ажлын байрны тоо	3	6	Шинээр 12 ажлын байрыг бий болгоод байна.	
	2	Өлзийт суманд ингэний фермерийн аж ахуйг байгуулж, сүүг үйлдвэр цехэд нийлүүлэн үнэлэмжийг нэмэгдүүлэх		Саалинд хамрагдах ингэний тоо	0	90	Өлзийт сумын 4 малчин өрхөд 1 ээлжийн 50 ингийг түрээсийн гэрээгээр маллуулж байна.	77.7
				Тухайн жилд нийлүүлсэн сүүний хэмжээ тн	0	4	5,5 тонн сүүг зах зээл нийлүүлээд байна.	
	3	Сумдад мал төхөөрөх цех байгуулах	ТХ 150.0	Цехийн тоо	5	8	Өндөршил сумын Азтай маамнууд ХХК “Мал төхөөрч мах ангилах” 170 м2 талбай бүхий үйлдвэрийн байрыг барьж ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна. Мөн ХХС-ийн хөнгөлөлттэй зээлээс Сайнцагаан сумын Баянзэгстийн говь, Сайхан-Овоо сумын ИХ бадрах хайрхан ХХК-иудад мал төхөөрөх, малын дайвар бүтээгдэхүүн боловсруулах 2 төсөлд 150,0 сая төгрөгийн зээлийн дэмжлэг үзүүлж	75
	4	Орон нутгийн онцлогтой хоршоодыг байгуулах		Шинээр бий болсон хоршоо	-	3	2022 онд Ажирхайн оргил, Их бадрах хайрхан, Онги нутгийн буян, Загийн алим эко, Голын цагаан овоо, Гурван-Өндрийн шим хоршоод шинээр	100

							байгуулагдсанаар аймгийн хэмжээнд нийт 9 хоршоо үйл ажиллагаагаа явуулж байна.	
	5	Орон нутагт үйлдвэрлэсэн бараа бүтээгдэхүүн борлуулах цэгийг шинээр байгуулан борлуулалтын орлогыг нэмэгдүүлэх	ОНТ 50.5	Цэг байгуулагдсан эсэх Тийм – 1, Үгүй - 0	0	1	Орон нутгийн иргэдийн үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнийг борлуулах, зах зээлд зуучлах “Дундговьд үйлдвэрлэв” төв Орон нутгийн төсвийн болон ЗЗББУТ-ийн 419,0 гаруй сая төгрөгийн хөрөнгөөр баригдаж ашиглалтад орлоо. 2022 онд орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 50,5 сая төгрөгийн тавилга, тоног төхөөрөмж авч тохижуулсан.	100
				Тухайн жилийн борлуулалтын орлого Сая.төг	164	220	Уг борлуулалтын төвтэй болсноор жижиг дунд үйлдвэрлэл эрхлэгчид, өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг дэмжих, идэвхжүүлэх, сурталчлах, тэдний үйлдвэрлэсэн бараа бүтээгдэхүүнийг шимтгэлгүйгээр борлуулах боломж бүрдэж өнөөгийн байдлаар 287,0 сая төгрөгийн борлуулалт хийжээ	
Үндсэн чиг үүргийн нэр:4 Мал аж ахуйн хөгжлийн бодлогын хэрэгжилтийг зохион байгуулах, зохицуулах: Мал аж ахуйн үйлдвэрлэл, бэлчээрийг зохистой ашиглах, хамгаалах, усан хангамжийг сайжруулах, малыг байгаль цаг агаарын эрсдлээс хамгаалах, тэжээлийн хангамжийг нэмэгдүүлэх, малчны орлого нэмэгдүүлэх, малын генетик нөөцийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, бүртгэх								
Зорилт	1	Малын тоог чанарт шилжүүлж биотехнологийн ололтыг 2024 онд 2300 малд нэвтрүүлнэ.		Хамрагдсан хонины тоо	0	800	Битүү хөнгөлгөөний аргыг 500 хурга, 150 ишиг, 30 бяруунд туршиж нийт 1030 малд биотехнологийн ололтыг нэвтрүүллээ. 8 сартай хурганы амьдын жинг 7-12кг, махны гарцыг 3-5кг нэмэгдүүлсэн.	100

Арга хэмжээ	1	Сайнцагаан омгийн хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийх		Бойжуулсан төлийн тоо	0	500	Сайнцагаан омгийн хээлтэгчид Сайнцагаан омгийн хээлтүүлэгчээр энэ онд 350 хонинд зохиомол хээлтүүлгийн ажил хийсэн. Нийт 1150 хонинд зохиомол хээлтүүлгийн ажил хийгдээд байна.	100
	2	Стандартын шаардлага хангасан цөм сүргийн ангийн хээлтэгч, хээлтүүлэгчийг эзэмгжүүлэн бүртгэж, бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд хамруулах		Тухайн жилд эзэмгжүүлж бүртгэлжүүлсэн малын Тоо	21000	25000	Мал эзэмгжүүлэх, бүртгэлжүүлэх ажлын хүрээнд сумдад стандартын шаардлага хангасан 6200 толгой бог малын хээлтэгч, хээлтүүлэгч, хэрэгцээний сүргийг эзэмгжүүлэн бүртгэлжүүллээ. Аймгийн хэмжэээнд нийт 96,2 мян.толгой малыг эзэмгжүүлж бүртгэлжүүлээд байна.	100
Зорилт	2	Талхлагдсан 110,0 мянган га бэлчээрийн талбайг сэргээж, усан хангамжийг 0.7 хувиар нэмэгдүүлнэ.		Тухайн жилд сэргээсэн талбайн хэмжээ Мян.га	100,0	20, 0	Өвөлжөө, хаваржааны дэргэд 43,3 га бэлчээр хашиж, 12,0 га талбайд тэжээлийн ургамал тариалан 29,6 мянган га бэлчээрийн талбайд үлийн цагаан оготнотой тэмцэн нийт 29,6 мянган га бэлчээрийн талбайг нөхөн сэргээгээд байна.	100
				Усан хангамж нэмэгдүүлсэн хувь	50,3	50,8	110,0 мянган га талбайг шинээр усжуулж бэлчээр усжуулалтыг 1,5 хувиар нэмэгдүүлж усан хангамж аймгийн хэмжээнд 51,8 хувь боллоо.	
Арга хэмжээ	1	Бэлчээрийн ургамалд хөнөөл учруулж буй мэрэгч амьтан үлийн цагаан оготнотой тэмцэх		Тухайн жилд тэмцсэн талбайн хэмжээ Мян.га	100,0	20,0	Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар сарын 01-ны өдрийн 185 дугаар тогтоол “Бэлчээр хамгаалах өдөр”-ийг тохиолдуулан Аймгийн Засаг даргын 2022 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн “Үлийн цагаан	100

							оготнотой тэмцэх" А/166 захирамжаар Адаацаг, Баянжаргалан, Дэлгэрцогт, Луус, Сайхан-Овоо, Сайнцагаан, Эрдэнэдалай сумдууд үлийн цагаан оготнотой энгийн механик аргаар 29,5 мянган га талбайд тэмцсэн.	
	2	Инженерийн хийцтэй худаг шинээр барьж байгуулах		Тухайн жилд шинээр гаргасан худгийн тоо	23	10	Төсөл хөтөлбөр, Орон нутгийн төсөв, малчдын хувь хөрөнгө 810,6 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Баянжаргалан, Говь-Угтаал, Дэрэн, Луус, Өндөршил, Сайнцагаан, Хулд, Эрдэнэдалай сумдуудад инженерийн хийцтэй 25 худаг, Баянжаргалан, Дэрэн, Хулд, Эрдэнэдалай сумдуудад 27 цооног гаргаж ашиглалтад оруулсан.	100
	3	Тэжээлийн олон наст ургамал тариалах		Тухайн жилд бэлчээрийн олон наст тариалсан талбайн хэмжээ га	0	3	Гурвансайхан, Говь-Угтаал, Дэрэн, Дэлгэрцогт, Луус, Өлзийт, Өндөршил, Сайнцагаан, Сайхан-Овоо,Хулд, Эрдэнэдалай сумдын 17 малчин өрх 12,0 га талбайд тэжээлийн ургамал тариалсан.	100
Зорилт	3	Айргийг аймгийн брэнд бүтээгдэхүүн болгон баталгаажуулах		Баталгаажуулсан эсэх Тийм-1, үгүй-0	0	-	ХААИС, МААХ-ийн хамтарсан мэргэжлийн баг айргийг орон нутагт ажиллаж арга зүйгээ батлуулсан ч Лабораторийн судалгааны ажил түр хойшлогдоод байна	0
Арга хэмжээ	1	Эрдэм шинжилгээний байгууллагуудтай хамтран ажиллах		Хамтран ажилласан байгууллагын тоо	0	1	Айргийг шинжлэх ухааны үндэслэлтэй судлан хөгжүүлэх зорилгоор ХААИС-тай хамтарч арга зүйгээ батлуулсан.	100

	2	Лабораторын судалгааны ажил хийгдэх		Лаборторын судалгаа хийгдсэн тоо	0	3	Айрагны лабораторын судалгааны ажил хийгдэх бэлэн болсон хэдий ч төсвийн хэмнэлтийн тухай хуулийн дагуу шаардагдах төсөв хойшлогдсон.	0
Үндсэн чиг үүргийн нэр:5 Мал, амьтны өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх: Мал, амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах, суурь баазыг бэхжүүлэх, шинэчлэх								
Зорилт	1	Нийт мал сүргийн 20-с доошгүй хувийг дархлаажуулна.		Тухайн онд дархлаажуулсан малын эзлэх хувь	16,2	23.8	2082673 мал сүргийн дархлаажуулалтад хамруулсанаар нийт мал сүргийн 67,3 хувийг эзэлж байна.	100
Арга хэмжээ	1	Тархвар зүйн судалгаанд үндэслэн халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх вакцинжуулалтад хамруулах		Хамруулсан малын тоо Мян.тол	650.0	740.0	Мал амьтны халдварт Галзуу, Дуут хавдар, Дотрын халдварт хордлого,Шөвөг яр, Сахуу зэрэг 5 төрлийн өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтад 726852 толгой мал хамруулсан.	84.4
	2	Малын халдварт, цусны шимэгч, зооноз, эндемик өвчний судалгааг аймгийн мал эмнэлгийн лабораторид хийх		Тухайн жилд судалгаанд хамрагдсан сорьц Тоо /мянга/	13.0	17.0	Мал эмнэлгийн лаборатори нь 2022 оны байдлаар Нян, ийлдэс, молекул биологи, шимэгч судлал, ариун цэврийн лабораторит нийт 256 хандалтаар **17220** сорьцод шинжилгээ хийж хариуг гаргасан байна.	100
	3	Сум бүрийг вакцин хадгалах хөргүүртэй болгох		Тухайн жилд хөргүүртэй болсон сумын тоо	0	5	Дэрэн, Цагаандэлгэр, Говь-Угтаал, Өндөршил, Луус, Эрдэнэдалай 6 сум Тэнүүн хишиг ХХК -аас вакцин хадгалах хөргүүр худалдан авч ашиглаж байна.	100

Нийт : Ерөнхий чиг үүрэг : 10, Үндсэн чиг үүрэг **: 40, Зорилт: 52, Арга хэмжээ: 164**

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ ХИЙСЭН:
ХШҮХ-ИЙН ДАРГА Д.ДААРИЙМАА

ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТ НЭГТГЭСЭН:
ТЗУХ-ИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Б.ПЭРЭНЛЭЙМАА